

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3123, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelk: Ljubljana, Selca-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3123, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Zavese se dvigajo

Ko je Pétainova vlada dne 16. junija sklenila zaprositi Nemčijo za premirje, si še ni bilo mogoče ustvariti prave slike o spremembah, ki jih bo ta nenadni preokret izzval ne le pogledu nadaljevanja vojne med zapadnima vesilicima na eni ter Nemčijo in Italijo na drugi strani, temveč tudi v pogledu možnosti povsem spremenjene diplomatske konstelacije sil, ki bi si v nadaljnji fazi vojne še stale nasproti. Po sporazumih o premirju, ki ju je francoska vlada po svojih odposlancih podpisala tako z Nemčijo kakor z Italijo, zlasti pa po objavi pogojev obeh sporazumov, so se zavese začele dvigati, dasi smo seveda trenutno še zelo daleč od tega, da bi mogli prodreti v vse tajne in neznanke preokreta na zapadnem bojišču.

Nismo policijani in ne upravičeni, da bi izrekli sodbe o zadržanju kogarkoli izven nas, še najmanj seveda o zadržanju tega ali onega vojnega tabora ali njegovega dela. To nalogo prepuščamo zgodovini, ki bo v primernih časovni razdalji in v posesti vseh potrebnih dokumentov šele lahko pravilno vrednotila sedanje dogodke. Svojo nalogo čim objektivnejše obveščanja naše javnosti bomo izpolnili še s tem, ako bomo suho in stvarno, brez kakršne koli čustvene ali ideološke primese opozorili svoje čitatelje na nekaj glavnih dejstev izza najnovejšega preokreta na zapadnem bojišču.

Eno izmed takih dejstev, ki se vedno bolj določno izmotava iz sicer še precej nejasnega položaja, je prelom med obema zapadnima vesilicima. Tu ne more nihče ničesar olepšati ali omiliti, iskanje vzrokov pa bilo za sedaj še preuranjeno in bi tudi ne moglo mnogo odkriti. Dejstvo, da je Francija zaradi neugodnega vojaškega položaja, v katerem se je znašla, zaprosila za premirje, bi samo po sebi še ne moglo pomeniti spremembe v francosko-angleški odnosih. Tudi pri najtrdnjših zavezništvih lahko vojaška nujnost dikta spremembe v medsebojnih obveznostih ali vsaj v medsebojnih odnosih. V angleško-francoskem primeru pa vidimo, da so poleg vojaških činitelj vplivali na spremembo medsebojnih zavezniških odnosov tudi drugi, zlasti politični činitelji.

Že prve izjave francoskih državnikov, ki so vstopili v Pétainovo vlado, so dale slutiti, da gre pri Franciji za globlje spremembe ne le notranje-političnega, temveč tudi zunanje-političnega značaja. V spominu je na primer izjava novega zunanjega ministra Baudouina, ki je po sklenitvi premirja z Italijo izrazil željo po čim tesnejšem sodelovanju nove Francije z Italijo in Španijo. Z Lavalovim vstopom v Pétainovo vlado so se še pomnožile vesti o snovanju tako zvanega latinskega bloka. Sedaj prihajajo poročila, ki napovedujejo tudi temeljite notranje-politične, celo ustavne spremembe, kar vse dokazuje, da stopa Francija po sklenitvi premirja z Nemčijo in Italijo na povsem nova politična pota, katerih daljnosežnost za sedaj še ni mogoče premeriti, ki pa ne dopuščajo nobenega dvoma o tem, da so bila v zadnjem času nesoglasja med Francijo in Anglijo več ko samo vojaška.

Prekinitev diplomatskih odnosov med obema dosedanjima zapadnima zaveznicima, ki jo sporočajo nekatere včerajšnje vesti, predstavlja nadaljnjo stopnjo ostrega preokreta v razmerju med Francijo in Anglijo. Za ta sklep se je francoska vlada odločila v zvezi s sovražnostmi med angleško in francosko mornarico v Sredozemlju.

Angleški ministrski predsednik Churchill je v svojem predvčerajšnjem govoru v parlamentu navedel historiat tega nasprotja, ki je v neposredni zvezi s francosko zahtevo, naj bi Anglija odvezala Francijo od znane medsebojne obveze, da ne sklepa ločenega premirja ali miru na lastno pest. Angleška vlada, izjavlja Churchill, je bila pripravljena ustreči tej francoski želji, vendar pod pogojem, da »preide francosko brodogradnjo v angleške luke, preden bodo francoska poganjanja za ločeno premirje zaključena.« To pa se, kakor znano, ni zgodilo, kajti francoska vlada je glede svojega vojnega brodogradništva pristala na posebno ureditev z Nemčijo in Italijo, po kateri mora biti francosko brodogradništvo razoroženo in postavljeno pod nemško-italijansko nadzorstvo.

Pričakovati je bilo, da bo Anglija poskušala preprečiti izvedbo te določbe premirja. O akcijah, ki jih je angleška vlada storila v ta namen, je Churchill v četrti obširni govoril ter svoja zavedna izvajanja takole zaključil: »Velik del francoskega brodogradništva je prešel v naše roke ali pa je izven akcije, odnosno, mu je kako drugače onemogočeno, da bi prišel v nemške roke... Sodbo o tej naši akciji prepuščam parlamentu in naciji, prepuščam jo Zedinjenim državam Severne Amerike, vsemu svetu in zgodovini.« Churchill je

Prelom med Francijo in Anglijo

Vlada maršala Petaina je po napadu na francoske vojne ladje v Oranu sklenila prekiniti diplomatske odnose z Veliko Britanijo

Vichy, 5. julija. AA. (Havas) Včeraj je bila seja članov francoske vlade. Prisostvovali so ji Petain, Laval, Marquet, Weygand, Butillier, Baudoin in Alibert. Seji je predsedoval predsednik republike Albert Lebrun.

Ministrski svet je vzel na znanje poročilo o neupravičenem napadu angleške eskadre na francosko mornarico ter izrazil svoje priznanje zadržanju in junaštvu francoske mornarice. Ministrski svet je sklenil prekiniti diplomatske zveze z Anglijo.

Na seji senata, katere se je udeležilo 57 senatorjev, je podpredsednik vlade Laval poročal o diplomatskem in političnem položaju in obvestil senat o prekinitvi diplomatskih odnosov z Veliko Britanijo. Nato je govoril o načrtu za novo francosko ustavo.

London, 5. jul. s. (Reuter) Do popoldneva v tukajšnjih diplomatskih krogih še ni bilo mogoče dobiti potrdila za vest nemškega radia, češ da je francoska vlada v Vichyju sklenila prekiniti diplomatske odnose z Anglijo. Zjutraj je izjavil uradni francoski veleposlanik v Londonu novinarjem, da ni o takem ukrepu francoskemu veleposlaniku še ničesar znanega. Popoldne je francosko veleposlanništvo še nadaljevalo z rednim poslovanjem.

Ženeva, 5. jul. s. (Ass. Press.) Vest o prekinitvi odnosov med francosko in angleško vlado so danes objavili nekateri francoski listi v Grenoblu, vendar samo v telegramu iz Ženeve in ne kot uradno poročilo francoske vlade.

Skupna seja zbornice in senata

Clermont Ferrand, 5. julija. AA. (Havas) Poslanska zbornica in senat bosta imela v začetku prihodnjega tedna skupno sejo, ki bo odločilnega pomena za bodočnost države. Izglasovala bosta namreč vladi maršala Petaina poobla-

Francoska admiraliteta o spopadu pred Oranom

»Francoska vojna mornarica ni zaslužila usode, da ji je Churchill zadal udarec v hrbet«

Ženeva, 5. jul. i. (DNB.) Z datumom od 4. julija objavlja francoska admiraliteta naslednje podrobnosti o spopadu pred Oranom:

Dne 3. julija je priplul pred Oran močan oddelek angleških vojniških ladij, v katerem je bila tudi velika linijska ladja »Hood«. Francosko vojno ladije je bilo zasidrano v oranskem pristanišču Mers el Kebiru in ga je tvorilo več križark in torpedovk. Razen tega sta bili v sestavi še bojni ladji »Dunkerque« in »Strasbourg« ter dve starejši oklopnici, namreč »Provence« in »Bretagne«, dalje tri križarke drugega razreda ter večje število manjših ladij in podmornic. Vse to ladije je bilo zasidrano v luki ter ni moglo pred pretokom nekega določenega časa odpluti na odrtu morje. Komandant britanskega ladijstva je predal francoskemu viceadmiralu Gensoul ultimatum, v katerem je zahteval predačo francoske mornarice ali pa nje uničenje, oziroma tretjo alternativo, da odlovelo francoske ladije z reducirano posadko v varstvo angleške mornarice, češ da ne padejo v roke Nemčiji ali Italiji. Ultimatum je bil stavljen na rok 6 ur. V primeru, da francosko poveljstvo ne bi ugodno odgovorilo, je angleški komandant zagrozil, da bodo Francozi s silo primorani uničiti svoje ladije.

Viceadmiral Gensoul je na ultimatum britanskega poveljnika odgovoril, da ne more biti govora niti o priključitvi francoskega brodogradništva angleški mornarici in prav tako ne o uničenju francoskih vojniških ladij ter da bo na vsako silo francoska mornarica enako odgovorila s silo. Admiralski Gensoul je pristavil, da bo imel prvi angleški topovski strel praktično za posledico, da se bo celokupna francoska vojna mornarica dvignila proti Veliki Britaniji — rezultat, ki bi bil pač ravno nasproten tistemu, kakršnega si Anglija želi. Takoi je bila o

napovedal še nadaljnje ukrepe proti francoski mornarici, v kolikor ne bi sprejela angleških pogojev. Zanimivo je pri tem njegovo sklicevanje na sodbo Zedinjenih držav.

V Ameriki je — kolikor se da posneti iz pisanja tamkajšnjih listov — angleška akcija proti francoskemu brodogradnjo res naletela na odobravanje, dočim sta jo Nemčija in Italija ostro obsodili, enako tudi francoska vlada. Njena reakcija kaže, da je prelom med obema zapadnima vesilicima že popoln. S tem nastaja seveda povsem nov položaj v sedanji vojni. Rimske in berlinske domneve dopuščajo celo že možnost, da se Francija sedaj tudi aktivno pridruži

stilu, na podlagi katerega bo vlada dala Franciji novo ustavo, katero vsiljujejo nove razmere.

Usoda francoskih ladij v Aleksandriji

Kairo, 5. jul. s. (Reuter) Po zadnjih poročilih položaj francoskega vojnega brodogradništva pred Aleksandrijo še ni razčiščen. Ni še znano, kdaj se bo poveljstvo francoskih vojniških ladij odločilo glede pogojev, ki so mu bili z angleške strani stavljeni. Danes je bilo opaženo, da so vsi francoski mornarji ostali na svojih ladjah in jih niso zapustili. Angleške oblasti so izdale vse ukrepe, da francoske vojne ladje ne bodo mogle luke zapustiti, temveč bodo v primeru, če bi hotele odpluti, potopljene. V angleških merodajnih krogih, kakor tudi v Kairu izražajo upanje, da ne bo potrebno, da bi se pred Aleksandrijo ponovila tragedija izpred Orana.

General de Gaulle

pride pred preki sod

London, 5. jul. s. (Reuter) Nemška poročila iz Vichyja javljajo, da je sklenila francoska vlada postaviti generala de Gaullea pred preki sod.

Protest v Londonu

London, 5. julija. s. (Reuter) Nocoj ob 18. je bilo javljeno, da je francoski odpravnik poslov v Londonu Cambon posetil zunanje ministrstvo in vložil v imenu svoje vlade protest proti akciji angleških vojniških ladij proti francoskim vojnim ladjam pri Oranu. Uradno poročilo pravi, da je imel ta protest kolikor mogoče drastično in odločno obliko.

Iz dejstva, da je francoski odpravnik poslov izročil navedeni protest angleški vladi, pa ugotavljajo v merodajnih krogih v Londonu, da obstoje torej med angleško in francosko vlado še vedno normalni diplomatski odnosi in da še vedno ni potrdila za poročila, da bi bila francoska vlada maršala Petaina sklenila prekiniti odnose z Anglijo.

angleški zahtevi obveščena tudi francoska admiraliteta, ki je dala povelje, da se je vsakršni sila treba upreti s silo. O tem sklepu je bila obveščena francoska vlada, ki je ukrep admiralitete odobrila, hkrati pa je bila o tem obveščena tudi komisija za premirje v Wiesbadenu.

Francija si nima ničesar očitati — dodaja izjava francoske admiralitete. Spomniti se je treba, da Nemčija in Italija nista zahtevali izročitve francoske vojne mornarice, marveč sta zahtevali samo njeno demobilizacijo ter njeno koncentracijo v francoskih lukah, kjer pa bi na ladjah še zmerom ostala francoska posadka pod francoskim poveljstvom, zgolj pod kontrolo komisije za premirje. Sicer pa je naravno, da Francija nikdar ne bi pristala na izročitve mornarice, ki ni bila premagana.

Maršal Petain, admiral Darlan in zunanji minister Baudoin so gospodu Churchill, angleškemu mornariškemu ministru siru Alexandru ter angleškemu poslaniku nešteto krat naglasili, da ima francoska admiraliteta jasno pred oči odločilno vlogo francoske mornarice, da pa mora navzlic angleškim željam po poveljstvu nad to mornarico ostati francosko vojno brodogradnjo slej ko prej francosko ali pa rašči uničeno. Nikakor torej ta mornarica ni zaslužila usode, da ji je Churchill zadal udarec v hrbet, in to oni Churchill, ki je minulo zimo moleodval, naj bi francoska mornarica z vsemi svojimi silami prevzela v varstvo transportno brodogradnjo med Anglijo in Kanado. Angleška admiraliteta namreč ni mogla izvrševati v polni meri te naloge. Churchillova zahvalna pisma za to uslugu so še zmerom v varstvu francoskega admirala Darlana.

Se pred potekom šesturnega ultimata angleške mornariškega poveljnika pa je le ta odredil angleškimi letalom, da so zatrotila v zalivu, vodečem v luko Mers el

Nemčiji in Italiji v borbi proti Angliji. To bi položaj Anglije nedvomno zelo poslabšalo. Sprito teh sprememb v razmerju sil se zopet širijo glasovi, da bi utegnili Anglija že v kratkem slediti francoskemu primeru in tudi sama skušala doseči premirje. Ni izključeno, da so te vesti zaenkrat le »poskusni baloni«, in jih je zato treba sprejemati s primerno rezervno. Churchill in tik pred njim Chamberlain sta v svojih govorih odločno zatrjevala, da bo Anglija, čeprav sama, za vsako ceno nadaljevala vojno. Vendar na drugi strani ne smemo pozabiti, da je že njen dosedanj potek več ko upravičil njen naziv »vojna presenečenja«.

Kebir, magnetične mine, s čemer so zakrivila očitno sovražno dejanje. Po poteku ultimata so angleške ladje otvorile ogenj na francosko brodogradnjo, ki ni imelo časa, da bi odplulo iz svojega sidrišča pred Oranom. Francosko brodogradnjo je na angleški ogenj odgovorilo s topovi, ki so jih podpirale tudi francoske obalne baterije. Po informacijah, ki jih je prejela francoska admiraliteta, je ena stara francoska oklop-nica v tem boju zletela v zrak na ladjah »Dunkerque« in »Provence« in »Mogador« pa je izbruhnil ogenj.

Francoski mornarji, ki so šest mesecev nesebično zastavljali vse svoje sile v pomoč težkim nalogam, ki jim angleška vojna mornarica sama ni bila več kos, so se zgrozili nad to izdajo svojih nekdanjih vojniških tovarišev.

Odmev v Angliji

London, 5. julija. AA. (Reuter) Britanski tisk posveča veliko pozornost dogodkom, ki so se odigrali v Sredozemskem morju. »Daily Mail« pravi: Vsi bodo veselili, ker je bila večina francoske mornarice odtegnjena sovražniku, vendar pa se bo vsako istočasno pridružil Churchillovi bojesti zaradi žalostne dolžnosti, katero smo morali izvesti. Naše ljudstvo oboja brezčutno in zlobno politiko ljudi iz Bordeauxa. Potrebno je bilo imeti pogum in visoko moralo ter izdati tak ukrep proti francoski mornarici. To je bila lepa akcija, ki jo je vodil velik človek. »Daily Herald« pravi: Drugače se ni dalo narediti in taka akcija je bila neizbežna. Naša varnost je narekovala tak ukrep prav tako, kakor jo je narekovala naša dolžnost do človeštva. Mi se zgražamo nad perfidno klico v Franciji, ki nam je vsilila odvratno potrebo, da se borimo z našimi prijatelji. Naša bolečina zaradi francoskih mornarjev, ki so bili napadeni in ki so trpeli v akciji na Sredozemskem morju, je nepopolna. Njihov dilema je bil ravno tako žalosten in strahoten kakor naš.

London, 5. julija. z. Akcijo proti francoski mornarici so v Londonu pričakovali že tri dni. Pristojni krogi pa so s to akcijo še oklevali, ker so računali, da se bo francoska mornarica sama pridružila angleškemu brodogradnjo. Pričakovali so celo, da se bodo vse prekomorske kolonije uprle sedanji francoski vladi, kar pa se ni zgodilo, ker so vodilne francoske osebnosti v kolonijah podlegle vplivu Pétainove vlade. Zaradi tega se je naposled angleška vlada odločila za oboroženo intervencijo. Tisk z zadovoljstvom beleži doseženi uspeh, obžaluje pa, da je prišlo do spopada z bivšim zavezniškom. Pétainu očita angleški tisk besedolomstvo in ga dolži, da je pahnul Francijo brez potrebe v nesrečo. Z napetostjo pričakuje vsa angleška javnost vesti o usodi preostalega dela francoskega vojnega brodogradnjo. Gre za dve izmed sedmih bojnih ladij, 12 izmed 18 velikih križark za 7 matičnim ladj, 81 rušilec in večje število podmornic.

Vtis v Nemčiji

Berlin, 5. julija. AA. (DNB) Včerajšnji Churchillov govor v spodnjem domu, s katerim je podal potek napada britanske mornarice na francoske ladje, je povzročil zgražanje v nemškem tisku. Nemški listi menijo, da je zelo značilen za britansko miselnost. »Berliner Börsen Zeitung« pravi, da je Churchillov govor hinavski in drzen. Svetovna zgodovina bo izrekla svojo sodbo o Churchillu in vsem, ki so mu na včerajšnji seji parlamenta živahno ploskali. Dan, ko bo izročena ta obsodba, ni daleč.

Hamburger Fremdenblatt« piše med drugim: Velika Britanija je izvedla napad na francoske vojne enote, ki so bile v pristanišču. Ta napad je zelo značilen za sta-

hišce in pojmovanje Angležev. Churchill je šef vojne stranke, šef tistih ljudi, ki so do skrajnosti neskrupulozni. V svoji karieri je že dosedaj večkrat pokazal, da zna izvesti podobna dela, kakor ga je včeraj izvedla britanska mornarica na njegov ukaz. V Oranu je bila preletita kri onih, ki so si bili do včeraj prijatelji. Churchill želi, da se vojna nadaljuje za vsako ceno proti vsem in vsakemu. »Deutsche Diplomatich politische Korrespondenz« pravi: Britanska mornarica, ki se je neprestano izogibala spopadu z nemško mornarico, je imela vendar zadosti poguma, da je nenadoma napadla francoske vojne enote, ki niso nikogar ogražale.

... in Italiji

Rim, 5. julija. AA. (Stefani) »Corriere della Sera« je objavil uvodnik »Razbojniška moralca«. Članek pravi, da presega Churchillov govor vse, kar se je sedaj smatralo za cinizem in hipokrizijo. Še nikdar niso bile v parlamentu iznešene take stvari, kakršne je izgovoril Churchill, ki je poskušal opravičiti bojažljivo razbojniško dejanje. Najbolj žalostno pa je to, da je ves spodnji dom ploskal na te besede. Sicer pa je dobro, da se je to pripetilo, ker bo odslej ves svet vendarle spoznal, kdo so Angleži in česa so sposobni. Včerajšnji napad Angležev na svojo bivačo zavezniška je končni zaključek in konec moči britanske mornarice.

»Messaggero« končuje svoj komentar pod naslovom »Morski razbojnik« in pravi, da je napad na francosko mornarico dejanje, kakršnega ne pozna zgodovina. Velika Britanija je znova dokazala svojo sebičnost in se proslavila z barbarstvom.

... v Ameriki

Washington, 5. julija. z. Pred znanjem odborom senata je izjavil senator Pittman, da popolnoma odobrava akcijo Anglije proti francoski mornarici in da je to zopet dvignilo zaupanje v Anglijo. Računati pa je treba z nadaljnjimi resnimi komplikacijami. Nihče ne bo presenečen, če bo Francija sedaj pod vplivom Nemčije tudi formalno napovedala vojno Angliji. Senator King je izjavil, da postopanje francoske vlade v Bordeauxu docela opravičuje angleško akcijo. Ves demokratični svet mora le z zadovoljstvom pozdraviti, da je prišla večina francoskega vojnega brodogradnjo v angleške roke.

★

Martinique blokiran

Washington, 5. jul. s. (Reuter.) Po informacijah s tukajšnjega francoskega veleposlanika blokirajo angleške vojne ladje francosko luko Martinique v francoskih zapadnoindijskih kolonijah. Pred Martiniqueom je več francoskih podmornic in manjših vojniških ladij, katerih posadke so se vse podredile Pétainovi vladi.

Angleško veleposlanništvo v Washingtonu izjavlja, da mu ni še ničesar znanega o taki blokadi Martiniquea.

Sporazum glede Francoske Indokine

Singapore, 5. jul. s. (Reuter) Tu je bila danes objavljena uradna izjava, ki pravi, da so se angleške in francoske oblasti v Vzhodni Indiji sporazumele glede ohranitve statusa quo tako glede Francoske Indokine kakor tudi glede francoske vojne mornarice v Indokini.

Poročevalske agencije javljajo, da je bil sporazum v tem smislu dosežen na konferenci angleških in francoskih predstavnikov, ki se je te dni vršila v Saigonu.

Roosevelt o pogojih za stalni mir v Evropi

Ali naj se Zedinjene države odločijo za ohranitev svojih svoboščin, ali za korporativni sistem

Washington, 5. julija. s. (Ass. Press.) Na konferenci tiska v svoji letni rezidenci v Hydeparku je označil danes predsednik Roosevelt naslednjih pet točk kot pogoje stalnega mira:

1. Razorožitev. 2. Svoboda informacij; vsak državljani kjerkoli na svetu mora dobiti informacije o vsem, kar se godi brez cenzure. 3. Svoboda religije. Svoboda religije je v demokratičnih državah jamčena, pod drugimi sistemi pa ne. 4. Svoboda izražanja mnenja naj bi bila zagotovljena vsakomur, razen za primer, da propagira str-moglavljenje vlade svoje države. 5. Olajšanje bode, kar je mogoče doseči samo z odstranitvijo kulturnih in gospodarskih meja med narodi.

V Zedinjenih državah je mnogo ljudi, čezravnno malo v primeru z vsem prebivalstvom, ki žele spremembe demokratičnega sistema vladanja. Ti trdijo da je ameriški sistem vladanja manj učinkovit nego korporativni sistem kakor ga imajo n. pr. Nemčija, Italija in Rusija. Korporativni sistem vladanja je sicer res bolj učinkovit, na drugi strani pa imajo Zedinjene države svoj sistem za konitost in svobode, ki so ga prevzele tudi mnoge druge države. Mnoge od teh so sicer sedaj ogrožene ali pa zavojevane. Kor-

porativni sistemi skušajo odstraniti z demokratičnih sistemov predvsem zakonodajne oblasti in zakonitost. Nastaja vprašanje, je dejal Roosevelt, ali naj Zedinjene države ohranijo svoje svoboščine ali pa se odločijo za nasprotno.

Ožje vojaško sodelovanje med ameriški državami

Washington, 5. julija. s. (Ass. Press.) Ameriška vlada namerava imenovati pri vseh latinsko-ameriških državah posebne vojaške in mornariške misije. Take misije odidejo že v kratkem v Brazilijo, Chile in Peru. Ta ukrep smatrajo kot posledico ožje vojaškega sodelovanja med ameriški državami, ki je postalo potrebno zaradi položaja v Evropi.

Internacija tujcev v Singapuru

Singapore, 5. jul. s. (Reuter.) Oblosti so odredile internacijo vseh tujih državljanov v Singapuru in na Malajskem polotoku. Uradno pojasnilo pravi, da oblasti obžalujejo, če bodo s tem ukrepom prizadeti tudi nedolžni, toda ukrep je iz varnostnih raz-logov neobhodno potreben.

Gigurtu o novih potih rumunske politike

V zunanji politiki se bo Rumunija docela naslonila na os Rim-Berlin - Napoved socialnih reform

Bukarešta, 5. julija. AA. (Rador) Nova rumunska vlada je objavila deklaracijo, v kateri pravi:

Država je pred odločilnimi problemi na polju zunanje in notranje politike. Kar se tiče zunanje politike, se bo iskreno naslonila na sistem osi Rim-Berlin. Ta politika je ne samo izraz političnega stanja, temveč tudi posledica politične ideologije članov vlade ter izraz čutenja vsega naroda. Istočasno želi vlada ohraniti najboljše in najpristranejšje odnose z vsemi svojimi sosedji, smatrajoč, da je mir v tem delu Evrope eden izmed neobhodno potrebnih pogojev za ohranitev višjega političnega reda. V tem smislu se morajo naše regionalne zveze smatrati kot etape te politike. Kar se tiče ostalih držav, smatra rumunska vlada za svojo dolžnost, ohraniti tudi v bodoče one zveze, ki lahko služijo ohranitvi miru in obnove Evrope.

Glede notranje politike je vlada trdno odločena zagotoviti mir in red ter varnost v državi. Vsi oni, ki širijo nerazumne vesti, da bi povzročili nered, bodo brez nadaljnje priložnosti k molku. Pozivamo vse Rumune, naj se zberejo okoli prestola. Vlada razume žalost rumunske vojske, da ni mogla dati izraza svojemu junaštvu ter bo storila vse, kar je v njeni moči, da se ojači moč rumunske vojske. Vlada bo posvetila veliko pozornost gospodarskim vprašanjem ter je odločena skrbeti za to, da dobi delo in proizvodnja pravično nagrado. Urejeno bo tudi vprašanje beguncev iz Besarabije in Bukovine. Vlada je izraz vseh nacionalnih smeri v državi ter jo bodo vodila načela nacionalne integritete, ki se bodo izvajala metodno in v okviru splošnih ukrepov za izvajanje načrta, katerega uspeh je zagotovljen. Pripravljeni smo, da bodo vladni program odobrili vsi Rumuni.

Ves petroleje za Nemčijo in Italijo

Basel, 5. julija. z. Bukareški dopisnik »Basler Nachrichten« poroča, da se v Rumuniji množijo napadi na Angleže. Včeraj in danes se je pripetilo mnogo incidentov. V Ploestiju in drugih večjih krajih v rumunskem petrolejskem področju so bili vsi angleški državljani, med njimi tudi taki, ki so zavzemali vodilna mesta pri posameznih petrolejskih družbah, izgnani. Kakor se doznava, je nova rumunska vlada že dala za gotovilo, da bo odsele vse za izvoz določene petroleje dobavljala izključno Nemčiji in Italiji. Da bi se izognila sporom z angleškimi in francoskimi petrolejskimi družbami, ki eksplozivirajo nekatere rumunske petrolejske vrelce, bodo vsi petrolejski vrelci podpravljeni.

V Bukarešti vlada sprito popolnega notranje političnega preokreta razumljivo vznemirjenju. Skoro vsi bivši vodilni politični voditelji so zapustili mesto, ker se boje maščevanja Želene garde. Poganjanje Židov zavzema vedno večji obseg. Prišli Želene garde so razbili v Bukarešti mnogo židovskih trgovin.

Bukarešta, 5. jul. s. (Ass. Press.) Rumunska vlada je podaljšala angleškimi uradnikom petrolejskih družb v Rumuniji rok za odhod iz Rumunije za nadaljnjih 24 ur. V odloku o izgonu angleških uradnikov pojasnjuje rumunska vlada, da je

Nemška vojna poročila

Uspehi nemških podmornic - Okrog 50.000 ton angleških ladij potopljenih - Letalske akcije

Glavni stan vodje rajha. 5. julija. AA. (DNB.) Poročilo vrhovnega poveljstva pravi:

Nemške podmornice so izvedle zadnje dni vrsto uspešnih napadov proti Angliji. Podmornica pod poveljstvom kapitana Libbeja je potopila britansko ladijo za 54.000 ton samo v zadnjem času. Skupno je ta podmornica potopila za 85.000, neka druga nemška podmornica pa za 21.000, tretja podmornica pa za 32.000 ton sovražnih ladij. Nemški motorni čolni so napadli britanski parnik »Mary Pool« (5.500 ton) in ladijo »British Corporal« (6.900 ton). Razen tega je bila napadena neka oborožena trgovska ladija z 8.000 tonami.

Na Norveškem pa je bila uničena ena sovražna podmornica.

Od 1. do 5. julija so nemška letala bombardirala južno, jugovzhodno in severovzhodno obalo Anglije. Pri tej priliki je bilo poškodovanih več britanskih trgovskih ladij. Nemška letala so v omenjenih krajih bombardirala vojaške naprave.

Britanska letala so izvedla 4. julija napade na nekatere dele Holandije. Belgije in zapadne Nemčije. Vendar nikjer niso zadela z bombami vojaških objektov, pač pa več nevojaških objektov in nekaj zgradb. Ubilih je bilo več meščanov. Zbitih je bilo šest sovražnih letal. Tudi pri Kielu je bilo zbito eno sovražno letalo. Dve nemški letali se nista vrnila v svoje oporišče.

Berlin, 5. julija. AA. (DNB.) »Berliner Börsen-Zeitung« objavlja članek, v katerem pravi, da se želi Anglija v pričakovanju popolnega nemškega napada na angleške otoke pripraviti na vojaških sposobnostih Velike Britanije, ki so se dozdaj v glavnem pokazale v izkoriščanju drugih narodov. Velika Britanija je pripisovala največjo važnost diplomatski akciji ter svoji mornarici. Toda Anglija je tudi v tem pogledu začela izgubljati prestiž in njene pozicije postajajo vedno slabše. Anglija se bo morala sama braniti, ker ne more več računati na to, da bi se okoriščala z drugimi narodi.

Nemški bombniki nad Anglijo

London, 5. jul. s. (Reuter) Danes zjutraj so se nemški bombniki zopet pojavili nad Anglijo. Na Wallis so bile vržene štiri bombe, vendar na neobljubeno ozemlje, tako da ni bilo škode.

Ob vzhodni obali Anglije je lovsko letalo tipa Spitfire zjutraj sestrelilo en nemški bombnik, ki je strmoglavil v morje. Dva člana posadke bombnika sta se sku-

to prvi korak k podpravljenju rumunskih petrolejskih podjetij.

Bojazen Madžarske

Budimpešta, 5. jul. z. Kakor javlja dopisnik »Basler Nachrichten« svojemu listu, presojajo v Budimpešti položaj v Rumuniji docela hladnokrvno. Novo rumunsko vlado pa so tudi v Budimpešti sprejeli z dokajšnjim nezaupanjem in izražajo bojazen, da novi rumunski režim ne bo okleval ter se ne bo plašil nobene akcije, da se zoperstavi madžarskim zahtevam. Visti o ponudbah Rumunije Nemčiji smatrajo za dokaz, da skuša nova rumunska vlada izprediti Madžarsko v Berlinu in si zagotoviti podporo Rima in Berlina, da bi se mogla Rumunija še nadalje uprati madžarskim zahtevam ali pa jo odpraviti z malenkostnimi koncesijami. Z napetostjo pričakujejo v Budimpešti, kakšno stališče bo zavzela nova vlada namram madžarskim narodnim manjšinam. Za značilno smatrajo dejstvo, da ima v novi vladi svojega zastopnika nemška narodna manjšina, dočim madžarska narodna manjšina sploh ni bila povabljena k sodelovanju.

Basel, 5. jul. z. »Basler Nachrichten« poročajo iz Berlina, da se je sedanji rumunski zunanji minister pred 14 dnevi mudil v Berlinu, kjer je imel razgovore z vodilnimi nemškimi državljani.

Budimpešta, 5. jul. br. (Tas.) United Press poroča, da je bil danes odrejen vpoklic vseh rezervistov do 45. leta starosti. Položaj na madžarsko-rumunski meji je še vedno napet.

Budimpešta, 5. jul. AA. (MTI) Vlada je sprejela uredbo, ki pooblašča krajevna oblastva, da v okviru službe narodne obrambe lahko vsako osebo prisilno zaposlijo pri žetvi. V primeru potrebe se lahko izvajajo tudi prisilni ukrepi. Rezerve pšenice čez pet stotov in koruze čez 10 stotov se morajo obvezno prijavljati ter ponuditi v odkup državi.

Nezaupljivost Sofije

Sofija, 5. jul. z. V sofijskih političnih krogih je bila nova rumunska vlada sprejeta z dokajšnjim nezaupanjem. V Sofiji vlada splošno prepričanje, da je uvedba popolnoma totalitarnega režima v Rumuniji samo še vprašanje par dni. V sofijskih diplomatskih krogih se je danes zatrdjevalo, da je rumunski kralj napravil korake, da bi prišla Rumunija docela pod zaščito Nemčije. Ponoči je s posebnim letalom odpoval iz Bukarešte v Berlin poseben poslanec kralja Karola, ki je odnesel v Berlin ponudbo kralja Karola, naj bi Nemčija sklenila z Rumunijo vojaško zvezo in jo vzela v svojo zaščito. Rumunija bi v tem primeru stavila Nemčiji na razpolago vse svoje surovine, žito in vso svojo industrijo, kakor tudi ves presežek svojih kmetijskih pridelkov. Če Nemčija pristane na to ponudbo, potem lahko pride do popolne spremembe ravnotežja na Balkanu.

Sofija, 5. julija. AA. (DNB) Na ljudskem zborovanju v zgornji Džumaji je notranji minister Gabrovski med drugim dejal, da je Bolgarija v teh nevarnih dneh ohranila mir in da ni objavila mobilizacije. Bolgarska politika je revizionistična, toda istočasno miroljubna.

Nemška vojna poročila

Uspehi nemških podmornic - Okrog 50.000 ton angleških ladij potopljenih - Letalske akcije

Glavni stan vodje rajha. 5. julija. AA. (DNB.) Poročilo vrhovnega poveljstva pravi:

Nemške podmornice so izvedle zadnje dni vrsto uspešnih napadov proti Angliji. Podmornica pod poveljstvom kapitana Libbeja je potopila britansko ladijo za 54.000 ton samo v zadnjem času. Skupno je ta podmornica potopila za 85.000, neka druga nemška podmornica pa za 21.000, tretja podmornica pa za 32.000 ton sovražnih ladij. Nemški motorni čolni so napadli britanski parnik »Mary Pool« (5.500 ton) in ladijo »British Corporal« (6.900 ton). Razen tega je bila napadena neka oborožena trgovska ladija z 8.000 tonami.

Na Norveškem pa je bila uničena ena sovražna podmornica.

Od 1. do 5. julija so nemška letala bombardirala južno, jugovzhodno in severovzhodno obalo Anglije. Pri tej priliki je bilo poškodovanih več britanskih trgovskih ladij. Nemška letala so v omenjenih krajih bombardirala vojaške naprave.

Britanska letala so izvedla 4. julija napade na nekatere dele Holandije. Belgije in zapadne Nemčije. Vendar nikjer niso zadela z bombami vojaških objektov, pač pa več nevojaških objektov in nekaj zgradb. Ubilih je bilo več meščanov. Zbitih je bilo šest sovražnih letal. Tudi pri Kielu je bilo zbito eno sovražno letalo. Dve nemški letali se nista vrnila v svoje oporišče.

Berlin, 5. julija. AA. (DNB.) »Berliner Börsen-Zeitung« objavlja članek, v katerem pravi, da se želi Anglija v pričakovanju popolnega nemškega napada na angleške otoke pripraviti na vojaških sposobnostih Velike Britanije, ki so se dozdaj v glavnem pokazale v izkoriščanju drugih narodov. Velika Britanija je pripisovala največjo važnost diplomatski akciji ter svoji mornarici. Toda Anglija je tudi v tem pogledu začela izgubljati prestiž in njene pozicije postajajo vedno slabše. Anglija se bo morala sama braniti, ker ne more več računati na to, da bi se okoriščala z drugimi narodi.

Nemški bombniki nad Anglijo

London, 5. jul. s. (Reuter) Danes zjutraj so se nemški bombniki zopet pojavili nad Anglijo. Na Wallis so bile vržene štiri bombe, vendar na neobljubeno ozemlje, tako da ni bilo škode.

Ob vzhodni obali Anglije je lovsko letalo tipa Spitfire zjutraj sestrelilo en nemški bombnik, ki je strmoglavil v morje. Dva člana posadke bombnika sta se sku-

letala so priletela v veliki višini, nato pa so se spustila v strmoglavih poletih prav nizko. Odvrgla so bombe in streljala tudi s strojnimi.

Angleški letalski napadi na Nemčijo

London, 5. jul. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo javlja, da so angleški bombniki preteklo noč napadli nemška letalska oporišča v Wilhelmshavenu, Emdenu in Kielu. Nadalje je bil napaden zopet kanal Dortmund-Ems, drugi napadi pa so večinoma prometnim napravam v Hamburgu, Osnabrucku, Hammu in Kölnu, letališčem v Hamburgu, Aachenu in Bruslju, ter letalskim tovarnam pri Wenzendorfu in Bremenu. Eno angleško letalo se ni vrnilo s teh poletov.

Podnevi so angleški bombniki bombardirali petrolejske rafinerije pri Hamburgu in Emmerichu, druge objekte pa pri Hammu in Soestu. Letališči pri Amsterdamu in Bruslju sta bila istotako napadena. Eno angleško letalo se s teh poletov ni vrnilo.

Letala obalnega poveljstva so včeraj in danes napadla sovražne patrolne ladje ob holandski obali. Dve letali s teh poletov pogrešajo.

Letala potopila 5 nemških podmornic

London, 5. jul. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo je danes objavilo, da so angleška letala obalnega poveljstva pretekli mesec v 5 dneh potopila z bombami 5 nemških podmornic. V vseh primerih je bilo nedvomno ugotovljeno, da so bile podmornice uničene. Bombe so zadele podmornice večinoma prav v trenutku, ko so skušale na begu izginiti pod vodno gladino. Na morski površini je bilo videti po zadetih velike oljne madeže in se nobena izmed zadetih podmornic ni več prikazala. Eno izmed podmornic je potopil hidroplan tipa Sunderland, ki ga je vodila avstralska posadka.

Vdaja zadnjih branilcev Maginotove črte

Lyon, 5. julija. AA. (Havas.) Ker so tudi zadnji ostanki francoskih čet v Maginotovih utrdbah odgovorili na apel francoskega poveljstva in prenehali z odporom, so nemške enote, ki so bile v Lyonu zaradi represalij, zapustile mesto.

Odlikovani generali

Berlin, 5. julija. AA. (DNB.) Na predlog vrhovnega poveljnika letalstva maršala Göringa je vodja Nemčije odlikoval z nemškim križem viteškega reda letalskega generala Fellerja, poveljnika nekega zračnega polka generala v. Greina, generala protiletalskega topništva Weisela ter generala Desloha. Na predlog vrhovnega poveljnika v. Brauchitscha je vodja Nemčije odlikoval z istim redom poveljnika SS odreda »Adolf Hitler«, Seppa Dietricha, ki se je odlikoval s samostojno odločitvijo pri zavzetju nekega mostu.

Švedska koncesija Nemčiji

Stockholm, 5. julija. s. (Ass. Press.) V tukajšnjih merodajnih krogih se je danes izvedelo, da je švedska vlada na zahtevo nemške vlade izdala dovoljenje za prevoz nemškega vojnega materiala skozi švedsko na Norveško.

Američani zapuščajo Anglijo

London, 5. jul. s. (Ass. Press.) Danes se je vkrcalo v Galway 1800 ameriških državljanih iz Anglije na ameriški potniški parnik »Washington«, ki jih bo prepeljal v Zedinjene države.

Položaj Sirije

Bagdad, 5. julija. AA. (Reuter.) Zunanji minister general Nuri Said paša je izjavil predstavnikom tiska, da je bilo na nedavni konferenci v Ankari govora tudi o bodočnosti Sirije. Pristavil je, da sta Irak in Turčija mnenja, da Sirija pripada Sirijcem in da bi država morala postati popolnoma neodvisna. Sirijci so zmogli voditi same sebe in je zato pravično, da sami končnovetjavno odločijo o svoji bodočnosti.

Moskovske pripombe k nemški beli knjigi

Vtis nemških odkritij o zavezniških naklepih proti sovjetskemu petrolejskemu področju

Moskva, 5. jul. br. (Tas) Današnji moskovski listi se bavijo z nemško Belo knjigo ter komentirajo zlasti one v teh knjigah objavljene dokumente, ki se tičejo Sovjetske Rusije in njenih sosedov. Oficiozna »Izvestja« razpravljajo o tem uvodniku pod naslovom »Razkrinkani načrti organizatorjev vojne« ter pišejo med drugim:

Ti dokumenti ponovno dokazujejo, kako pravilna je politika sovjetske vlade, ki stremi za tem, da okrepi varnost Sovjetske unije in njene postojanke tako na severu kakor na zapadu in jugu. V zvezi s tem opozarja list na trditve angleškega in francoskega tiska, češ da so sovjetski ukrepi naperjeni proti Nemčiji. S tem so hoteli, pišejo »Izvestja«, zastrupiti nemško-ruske odnose, na drugi strani pa so skušali na ta način prikriti svoje spletke proti Rusiji. »Izvestja« se nato zlasti bavijo z nameravano intervencijo Anglije in Francije na Finskem, ki je imela za cilj, da bi se po lastili obenem tudi švedskih in norveških rudnikov. Ko pa se je namera izjalovila, pišejo »Izvestja«, sta skušali Anglija in Francija nahujskati ostale sosedne Sovjetske Rusije proti njej in jima je bilo dobrodošlo vsako sredstvo in vsaka provokacija, samo da bi prislili Sovjetsko Rusijo, da se odreče svoji nevtralnosti in da se zaplete v vojno. Objavljeni dokumenti dokazujejo, s kako natančnostjo je zlasti bivši francoski generalist Gamelin pripravil napad na Sovjetsko Rusijo. Posebno značilni so dokumenti, ki se na-

našajo na zahrbtni napad na Rusijo preko Kavkaza. Francoski poslanik v Ankari Masigli je podrobno poročal, kako ogromnega pomena bi bil letalski napad na sovjetsko petrolejsko področje. S tem bi se povzročili požari, ki bi trajali več mesecev. Masigli trdi, da je o podrobnostih tega načrta, ki ga je skoval Weygand, razpravljali tudi s turškimi zunanjim ministrom Saradzgom, ki je izjavil, da je Turčija pripravljena podpirati izvajanje tega načrta. Pri tem je bila poveljevana tudi vloga Irana. To so stvari, ki se ne dajo spraviti v sklad z dejstvom, da imata Turčija in Iran še danes s Sovjetsko Rusijo nenapadalne pogodbe.

»Izvestja« zaključujejo svoja izvajanja z ugotovitvijo, da Sovjetska Rusija nima nobenega strahu pred takimi zarotami, da pa bo še bolj pospešila svojo akcijo, da zagotovi absolutno varnost Sovjetske unije in mirno življenje njenih narodov. V tem pogledu se ne more ničesar spremeniti. Vrednost teh dokumentov je samo v tem, da dajejo vpogled na razdelitev vlog in da opozarjajo na to, kakšne sklepe mora Sovjetska Rusija iz tega izvajati.

Moskva, 5. jul. s. (Ass. Press.) Današnja »Pravda« objavlja nemške dokumente o angleško-francoskih vojnih pripravah proti Rusiji ter pripominja v zvezi s tem, da so ruski vojaški in obrambni ukrepi ob severozapadni, zapadni in južni meji naperjeni proti takim angleško-francoskim načrtom, ne pa proti Nemčiji.

Boji v Afriki

Sunki italijanske pehote na mejah Cirenajke in Sudana Napad na angleške ladje v Aleksandriji

Nekje v Italiji, 5. julija. AA. (Stefani) Vrhovno poveljstvo italijanske oborožene sile sporoča:

Navzlic neugodnemu vremenu in hudemu sovražnikovu odporu je en naš lovski oddelek izvedel sijajno akcijo proti sovražnim letal, ki so bila na letališču, je bilo jala na letališču s strojnimi. Osem sovražnih letal, ki so bila na letališču, je bilo onesposobljenih za borbo. Vsa naša letala so se vrnila po končani akciji na svoja letališča.

Oddelek italijanskega vojnega letalstva je izvedel uspešen napad z bombami na britanske bojne ladje v aleksandrijskem pristanišču. Navzlic hudemu odporu sovražnih letal in sovražnega protiletalskega topništva so bili doseženi zadetki na več sovražnih ladjah. Vsa letala, ki so pri tem sodelovala, so se vrnila v svoja oporišča. Neko italijansko pomorsko ogledniško letalo je izvedlo napad na neko britansko križarko in je pri tem zbito en sovražni bombnik in eno sovražno lovsko letalo, ki sta poskušali ovirati njegovo delovanje.

Na meji Cirenajke je večkrat prišlo do borb pri Musandu, ki so se končale ugodno za Italijane. Med letalsko borbo je bilo zbito eno veliko britansko štirimotorno letalo.

V Vzhodni Afriki so Italijanske čete odbile sovražni napad pri Metemu, ter so takoj nato začele z ofenzivo in zavzele sovražnikovo utrjeno postojanko pri Galoparu na meji Sudana. Nato so Italijani obvladali žilav odpor sovražnika in zavzeli važno železniško križišče Kazalu. Podrobnosti o tej sijajni akciji bodo objavljene naknadno s posebnim službenim sporočilom. Razen tega so italijanski bombniki tokli posamezne sovražnikove postojanke pri Belem Nilu. Pri teh akcijah italijansko vojno letalstvo ni utrpelo nobenih izgub. Nad Masauo so italijanski lovci zbili eno britansko ogledniško letalo.

Podatki iz nevtralnih virov potrjujejo, da je pri nedavnem napadu italijanski letal na britanski konvoj v vzhodnem delu Sredozemskega morja težka bomba zadela neko britansko vojno ladjo.

Kairo, 5. julija. s. (Ass. Press.) K večeršnjemu italijanskemu bombnemu napa-

du na Aleksandrijo poročajo še nadaljnje podrobnosti: Ubite so bile skupno 4 osebe, več drugih pa je bilo ranjenih. Ena bomba je zadela vilo kralja Faruka pri Aleksandriji. Kralj Faruk se v trenutku napada ni mudil v Aleksandriji.

Napad so izvedla italijanska letala, ki so priletela z Dodekaneza. Zanimivo je, da je bil izveden napad skoro prav v trenutku, ko je poveljnik angleškega vojnega brodograjskega odločil zahtevo poveljnika francoskega vojnega brodograja, da bi smele francoske vojne ladje zapustiti luko v Aleksandriji.

Letalska bitka nad Egiptom

Kairo, 5. jul. s. (Reuter) Poveljstvo angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja, da so včeraj angleška lovka letala sestrelila nad egiptskim ozemljem 9 italijanskih lovskih letal. Nad mestom Sidi Baran je bila letalska bitka med 6 angleškimi lovskimi letali in 9 italijanskimi. Sedem italijanskih letal je bilo sestreljenih. Eno angleško letalo iz te bitke pogrešajo, vendar se je menda zasilo spustilo na egiptskem ozemlju. Pozneje sta bili sestreljeni še dve italijanski letali.

Angleški bombniki tipa Blenheim so sicer bombardirali italijansko vojaško postojanko Bir el Gobi. Bombni napad je povzročil veliko škodo.

Iz Najrobija poročajo, da so južno afriški bombniki včeraj napadli italijansko vojaško oporišče in letališče v Njugafancu v italijanski Somaliji. Vrženih je bilo več visoko eksplozivnih in zažigalnih bomb. Uničeno je bilo neko hencinsko skladišče in zadetih je bilo več vojaških barak.

Policijska v Palestini militarizirana

Jeruzalem, 5. jul. s. (Reuter.) Vsa policija v Palestini vključno angleško policijo je bila za čas trajanja vojne militarizirana.

Madžarski minister pravde na obisku v Beogradu

Nadaljevanje dela za zblizanje Jugoslavije in Madžarske - Odlični pravniški sosednega naroda

Beograd, 5. julija. p. Danes je prisel v Beograd madžarski pravosodni minister dr. Radoszay na služben obisk k našemu pravosodnemu ministru dr. Lazi Markoviču. Z njim je prisel tudi državni podtajnik pravosodnega ministrstva in ugledni madžarski pravnik, vseučiliški profesor Ingal. Minister njegov pomočnik in njuni spremljevalci so gosti našega pravniškega in kriminalističnega združenja.

Uglednim madžarskim pravnikom je bil v Beogradu prirejen prisrčen sprejem. Zeleniška postaja je bila okrašena z zelenjem ter jugoslovenskimi in madžarskimi zastavami. Na peronu se je zbralo veliko število beograjskih pravnikov ter funkcionarjev zunanega in pravosodnega ministrstva pod vodstvom ministra dr. Markoviča. Prisotni so bili tudi zastopniki kasacijskega, apelacijskega in upravnega sodišča v Beogradu. Po prisrčnih pozdravih so se gostje odpeljali v hotel »Srbski kralje«.

Ko so se vpisali v dvorske knjige so se dame in spremstvo madžarskega pravosodnega ministra odpeljali po Beogradu na ogled znamenitosti, dr. Radoszay pa je posetil najprej pravosodnega ministra dr. Markoviča, nato zunanega ministra dr. Cincar-Markoviča in beograjskega župana Jevrema Tomića. Obiska pri predsedniku in podpredsedniku vlade sta izostala, ker se Cvetković in dr. Maček mudita izven Beograda. Nekoliko pozneje je madžarski minister sprejel povratne obiske. Popoldne ob 13.30 sta pravniško in kriminalistično združenje priredili madžarskim gostom banket v prostorih bojevni-

škega doma. Na banketu so spregovorili pogamezni predstavniki, ki so v prisrčnih združenih poudarili poleg medsebojnih poklonov tudi prijateljstvo med obema državama. Predsednik pravniškega združenja prof. dr. Dragoljub Arandjelović je opozoril na velik napredek prava na Madžarskem, zlasti pa na pomembni načrt novega civilnega zakonika in na zakonik o civilnem postopku. Obelžil je tudi prijateljske odnose med Madžarsko in Jugoslavijo. Tudi predednik kriminalističnega združenja prof. dr. Tomo Živanović je opozoril na odlične odnose obeh sosed na obrežjih Dunava. Dr. Angyal se je zahvalil za zdraviti in poudaril, da besede obeh jugoslovanskih pravnikov najbolj dokazujejo resnično prijateljstvo obeh narodov. Medsebojno spoštovanje madžarskega in jugoslovanskega naroda obstaja že tisoč let. To prijateljstvo prevzema vedno bolj tudi naša srca.

Visoka odlikovanja gostov

Beograd, 5. julija. a. Z redom sv. Save I. stopnje je lento je odlikovan madžarski pravosodni minister dr. Ladislav Radoszay. Dalje so odlikovani vseučiliški profesor dr. Angyal z redom Jugoslovanske krone druge stopnje z redom sv. Save druge stopnje pa predsednik kasacijskega sodišča v Budimpešti dr. Gavriel Aladar in načelnik v pravosodnem ministrstvu v Budimpešti dr. Eugen Lutlisky. Odlikovani so tudi ostali ministri spremljevalci.

Profesorsko društvo o nacionalni vzgoji

Beograd, 5. jul. p. Včeraj in danes je bila plenarna seja osrednjega odbora Jugoslovanskega profesorskega društva. Ljubljansko sekcijo sta na seji zastopala prof. Fran Grafenauer in dr. Fran Novak.

Soglasno je bila sprejeta daljša resolucija, ki spodbuja ugotavlja, da je moral biti kongres združenja iz znanih razlogov odgojen za nedoloten čas. Z zadovoljstvom se v resoluciji beležijo poročila o dosedanjem delu upravnega odbora. Omenjajo se prizadevanja za zboljšanje dohodkov državnih uslužbencev. Resolucija v tej zvezi posebej beleži solidarnost profesorskega in učiteljskega združenja. Treba je poskrbeti, da se bo dosežela popolnoma enotna akcija vseh uradniških organizacij. Resolucija opozarja dalje na izvajanje zagreškega zastopnika prof. Kanaesa na plenarni seji. Pri tem poudarja, da je bilo Jugoslovansko profesorsko društvo ves čas obstoja vedno strogo strokovna organizacija, v kateri so imele vse sekcije popolno avtonomijo. Celih 20 let je društvo odločno stalo na tem stališču in se je ohranilo slehernih političnih vplivov. Tako je tudi doslej zaupanje profesorjev in javnosti. Društvo tudi v bodoče vztraja pri tem svojem stališču in v resoluciji izraža prepričanje, da se bo ukrenilo vse potrebno, da se ohrani sodekovanje vseh profesorjev v okviru društva.

V zvezi s prilikami, ki so nastale v zadnjem času izraža resolucija, da je dolžnost vseh profesorjev, da ojačeno krepijo narodno solidarnost in neoljudno povezanost vseh delov države. V duhovni zmožnosti, ki je zajela sedaj ves svet, je neobhodno potrebno, da vsi prosvetni delavci s podvono energijo vplivajo na mladino, na njeno nacionalno zavest in ljubezen do narodne skupnosti. Negujejo naj v mladih srcih duh poštenosti, tako da bodo smatrali domovino v resnici vzvišeno nad vsemi ostalimi dobrinami.

Bolgarski poslanik pri ministru dr. Andresu

Beograd, 5. julija. AA. Trgovinskega ministra dr. Iva Andresa je danes dopoldne obiskal bolgarski poslanik na našem dvoru dr. Stoilov in ostal z njim dalj časa v razgovoru.

Iz državne službe

Beograd, 5. jul. p. Za predsednika sodišča delavskega zavarovanja v Ljubljani je bil imenovan okrožni sodnik dr. Josip Šenk, za njegovega namestnika okrožni sodnik dr. Edvard Vračko. Dolžnosti predsednika tega sodišča pa je bil razrešen staršina sreskega sodišča v Ljubljani Jakob Jerman.

40-letnica Češke koč

Jutri bo SPD tiho proslavilo jubilej planinske postojanke, ki nas spominja vzorne slovenske vzajemnosti in bratstva

Jutri bo proslavilo Slovensko planinsko društvo 40-letnico Češke koč na Zgornjih Ravneh pod Grintavcem. To koč je na svoje stroške postavila češka podružnica Slovenskega planinskega društva, ki so jo ustanovili znani poštvalni češki narodnjaki, prof. dr. K. Choudounsky, dr. F. Kullhavy, dr. St. Prachensky, svetnik dež. odb. L. Mareš, dr. B. Franta, P. Ed. Sittler leta 1897 z namenom, da svoje planinsko delovanje usmerijo v slovenske planine in tako pomorejo slovenskemu planinstvu do

krepkega razmaha, obenem pa tudi okrepijo slovenski živelj v ogroženih območjih krajih.

Češi so osredotočili svoje delovanje na Jezersko, ki jim je na eni strani ugajalo kot eden najlepših kotičkov Slovenske Koroske, na drugi strani pa so imeli tam mnogo prilike za narodno obrambno delo. Češka podružnica SPD se je v treh letih svojega obstoja finančno tako okrepila in pridobila toliko članstva, da je že leta 1900. lahko predala javnosti z lastnimi sredstvi

Pri glavobolu ? Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. B. 1318 od 15. XII. 1938

postavljeno Češko koč, ki je vsled svoje ugodne lege privablja takoj veliko število obiskovalcev. Prikladna je nje lega zlasti za one turiste, ki s severni strani vršijo vzpone v Kamniških planinah, zlasti vzpone na Grintavec in Kočno ter preko Savinjskega sedla prehajajo na Okrešelj.

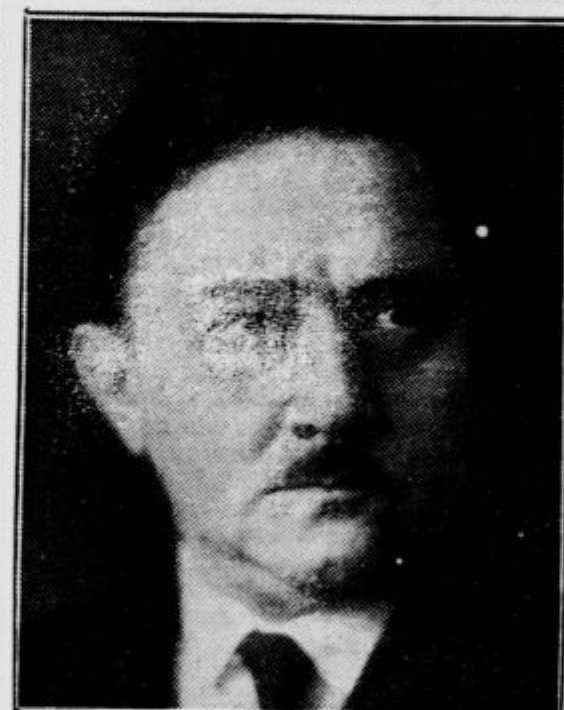
Češka koč je v roku 40 let svojega obstoja odlično vršila svojo nalogo, kot izhodišče za vse glavne ture na severni strani Kamniških planin. Izvrtno in solidno zgrajena stavba je še danes v prav dobrem stanju in še vedno v polni meri izpolnjuje nalogo, ki so ji jo odločili njeni zgraditelji. Predlaskim je bila obnovljena streha na stavbi, izvršena so bila tudi neka druga popravila, tako da stoji danes koč kljub svoji starosti krepko kakor vedno na svojem mestu in nudi planincem dobrodošlo zavetišče.

Ko bomo jutri na tih način proslavljali jubilej Češke koč, se bomo z globoko hvaležnostjo spominjali predvsem njenih poštvalnih čeških mož, ki so v bratskem slovenskem čustvovanju z velikimi finančnimi žrtvami nesebično pospeševali razmah planinstva v Sloveniji in ustvarili to planinsko postojanko, ki je vršila dolgo vrsto let važno nacionalno nalogo in kot trdnjava branila slovenski značaj Jezerskega in Savinjskih planin.

mo prenos splošnih stremiljenj in smotrov na parcialno področje. V narodni celosti sta n. pr. glasba in politika samo del narodnega življenja in vsaka zase odraz splošne orientacije svojega naroda.

Maks Samec

Novi redni član Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani univ. prof. Maks Samec je po rodu iz Kamnika, kjer se je rodil 27. junija 1881, kot sin zdravnika. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, nato pa je študiral na filozofski fakulteti dunajske univerze, kjer je promoviral. Da bi si omogočil redne stike z vseučiliškimi inštituti in tako nadaljeval svoje znanstvene študije, se je potegoval za namestitev na dunajski srednji šoli, kar mu je po večjem trudu

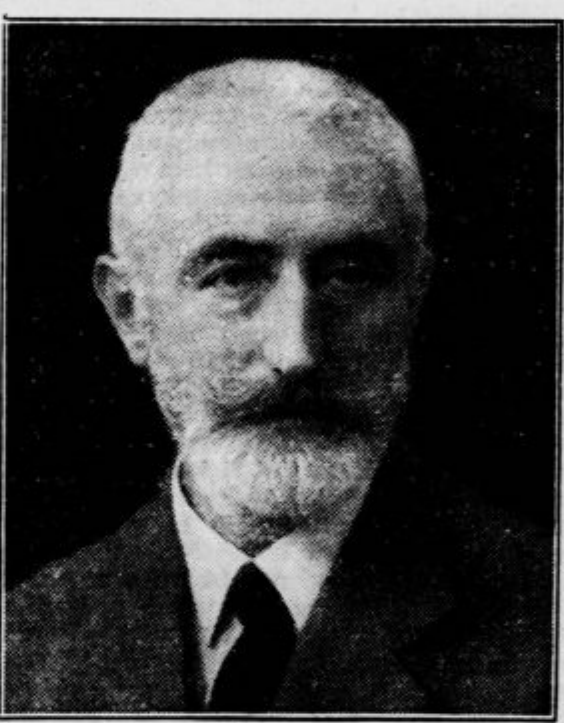
Dr. France Stele

du končno uspešno. Tako se je s smotrnim delom v dunajskih kemičnih zavodih pripravil za vseučiliško stolicu. Leta 1919 je bil povabljen v domovino in je takoj sodeloval pri tehničnih visokošolskih tečajih v Ljubljani, predhodnikih univerze. V jeseni istega leta je bil obenem z drugimi tovariši imenovan za rednega profesorja ljubljanske univerze. Ustanovil je kemični inštitut, ki še sedaj deluje pod njegovim vodstvom, bil je tri leta rektor univerze in nekajkrat dekan tehnične fakultete.

Profesor dr. Samec sodi med tiste naše znanstvenike, ki uživajo mednarodni sloves. Njegovo delovanje na področju kemičnih ved, zlasti pa njegovi rezultati v raziskavanju škroba, so mu prinesli priznanje strokovnih krogov vsega sveta. Že od leta 1924 vabijo profesorja dr. Samca na predavanja v raznih kulturnih središčih. Tako je bil večkrat povabljen v Nemčijo, dvakrat v Ameriko in v London, dalje v Budimpešto, v Amsterdam, v Prago, v Varšavo, v Pariz, v Nancy, v Benetke, v Rim in v Tokio. Bil je povabljen za soustanovitelja in stalnega sodelavca nekaterih kemičnih in koloidno kemičnih časopisov v Nemčiji in na Japonskem. Za svoje znanstveno delo je prejel številna priznanja inozemskih znanstvenih društev, med njimi častno medaljo univerze v Nancyju in univerze v Amsterdamu, dalje »Hoffmann-gedenkmünze« Nemškega kemičnega društva, kakor tudi nemško Leonardoovo nagrado za leto 1938 itd.

Gosp. profesorja dr. Samca sem obiskal v prostorih kemičnega inštituta, — tistih prostorih, v katerih že dolga leta razvija uspešno raziskovalno delo na področju kemičnih ved in ki so tako malo primerni za moderno urejene kemične laboratorije. K sreči se že zida novo poslopje, v katerem bo kemični inštitut ljubljanske univerze dobil dostojno, svojemu namenu in modernim zahtevam popolnoma ustrezajoče prostore.

Na prošnjo, da ob priliki svojega imenovanja za rednega člana Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani pove kaj o svojem univerzitetnem in znanstveno-raziskovalnem delu, mi je dejal gospod profesor:

Dr. Milan Vidmar

— Na ljubljanski univerzi sem predaval v začetku glavni koleg iz anorganske kemije, dolga leta sem predaval organsko kemijo, poleg tehnično in fizikalno kemijo. Ustanovil sem kemični inštitut in v njegovem okviru sta podpirala moja prizadevanja dva znanstvenika, ki sta se že prej v tujini pripravila za svoje delo, gg. profesorja Rebek in Jencić. V kemičnem inštitutu so se vzgojili za vseučiliško in znanstveno raziskovalsko delo trije dijaki, ki so zdaj že vsi nameščeni na univerzi in sicer profesorja Guzelj in Kavčič in docent Klemen. Ti trije delujejo v neposrednem okviru našega inštituta. Z veseljem lahko konstatiram, da delujeta dva učenca naše šole na drugih oddelkih in sicer profesor Kline na medicinskem in docent Žumer na montanističnem oddelku. Tako je bil zagotovljen domači naraščaj za kemične vede. V okviru danih razmer se torej smotrno udeležujemo v smislu in v duhu ciljev, ki jih ima naša kemična šola.

Nato sem naprosil gospoda profesorja Samca, da mi pove še kaj o svojem znanstvenem raziskovalnem delu. G. profesor je izjavil:

— Takrat, ko sem bil dovršil študije, sem spoznal, da je organska kemija doseglja kulminacije in da je treba iskati novih metod, če naj se delo uspešno nadaljuje. Tako sem svoje znanstveno delo položil na naslednje osnove: 1) organska kemija, 2) fizikalna kemija s posebnim oziranjem na koloidno kemijo, 3) biokemija in biologija in 4) fiziološka kemija. Iz vseh teh temeljnih smeri sem izbral tiste vidike, ki so bili uporabni za nadaljnje spoznavanje življenjskega važnih splošnih: beljakovin, polisaharidov (škroba) in celuloze. Iz tega fundamente je rastla — da se slikovito izrazim — nekaka piramida, dokler se nisem končno omejil na proučevanje škroba. Na tem področju mi je uspelo doseči svetovno pozicijo.

V okviru tega raziskovanja je izšlo veliko število mojih razprav in člankov in nekaj knjig v nemškem, angleškem in francoskem jeziku, odlomki pa tudi v slovenskem in srbskohrvatskem jeziku. Naj še omenim, da sem v času svojega delovanja v Jugoslaviji posvetil del svojega znanstvenega raziskovanja problemu domačih gorov. Preiskal sem vse vrste premoga v dravski banovini glede na njih uporabnost za pridobivanje parafina, polkosa, bitumena, dalje glede uporabnosti za pridobivanje bencina po Bergiusovem procesu in za pridobivanje metalurškega koka.

Na vprašanje, kaj misli v nalogah in funkciji naše Akademije, je novi akademik odgovoril tole:

— Ljubljanska Akademija je predvsem nacionalna ustanova, ki sloni na slovensčini kot znanstvenem jeziku in zajema zaradi tega majhen kulturni krog. Vzlic temu ima važno kulturno funkcijo. Kar se tiče kemije, bi bila naloga naše Akademije, da omogoči raziskovanje domačih tvarin in publikacijo izsledkov tega raziskovanja. V mojih predalcih je ogromno gradiva o raziskavanju domačega premoga, šote, boksita in drugih domačih uporabnih tvarin. Treba bi bilo doseči, da bi naša Akademija razpolagala s sredstvi za izdelavo natančnega znanstvenega katastra vsega bogastva slovenske zemlje. Razen tega bi bilo želeli, da bi bili v publikacijah Akademije vsaj v kratkih izvlečkih osredotočeni vsi izsledki kemičnih raziskavanj, ne da bi se s temi extenso publikacijami onemogočilo publiciranje celotnih strogo znanstvenih del v kakšnem svetovnem jeziku.

Na vprašanje glede nalog Akademije v kemični strokovni terminologiji, je odvrnil gospod profesor, da je že od leta 1922 zbran in natiskan predlog za slovensko kemično terminologijo. Ta predlog čaka kritike in

Dr. Anton Lajovic

končne odločitve v spornih vprašanjih. Vsekakor bo imel filozofski oddelek Akademije hvaljevo nalogo, da reši tudi ta vprašanja, ki gotovo niso neznatnega pomena za razvoj domače strokovne književnosti.

France Stele

Novi redni član Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, univ. prof. dr. France Stele je po rodu iz Tunjca pri Kamniku, kjer se je rodil leta 1886. Gimnazijo je dovršil v Kranju, univerzo pa na Dunaju. Tu je bil izredni član inštituta za raziskovanje avstrijske zgodovine; študiral je zgodovinske pomožne vede, glavni predmet pa mu je bila umetnostna zgodovina. Bil je učenec znamenitega umetnostnega teoretičarja in zgodovinarja Maksa Dvořáka. Bavil se je tudi s slavistiko, ki jo je poslušal med drugim pri Jagiću in Jirečku. Na Dvořákovu pobudo se je specializiral za raziskovanje srednjoveškega slikarstva na slovenskih tleh in je promoviral z disertacijo »Gotsko slikarstvo na Kranjskem«, ki je delno izšla v Bulicemem zborniku. Po absolviranju študijah je vstopil v službo Centralne komisije za varstvo spomenikov na Dunaju in je bil poslan leta 1913. kot ekspozitor uradnik v Ljubljano, kjer je bil pravkar ustanovljen deželni konservatorski urad, ki se je po prevaru spremenil v Spomeniški urad za Slovenijo. Tu je deloval vse do imenovanja na Aleksandrovo univerzo, kjer je leta 1938. zasedel stolicu za umetnostno zgodovino.

Profesor dr. France Stele je deloval polnih 25 let kot spomeniški konservator. Poleg upravnega dela, ki je obstajalo najprej v ureditvi sodelovanja med spomeniškim uradom, odnosno politično oblastjo in cerkvenimi oblastmi glede varstva spomenikov, je izvršil v tem času tudi obsežno znanstveno delo. Le-to je obstajalo predvsem v zbiranju materiala, ki se nahaja v zapisnikih in fotografijah. Sam je naredil okrog 10.000 fotografskih posnetkov. Tudi kot konservator se je vneto bavil s svojo posebno znanstveno panogo: z raziskavanjem srednjoveškega slikarstva na Slovenskem. Treba je bilo zbrati vse že razpoložljivo gradivo in odkriti novega, ki se je nahajalo večji del pod ometom. Ves pregled tega obsežnega dela izide v Hoffmillerjevem zborniku. Pri konservatorskih delih

Novi člani naše Akademije

Pet novih rednih članov in prvih deset dopisnih članov vstopa danes med sotrudnike naše najvišje kulturne ustanove

Ljubljana, 5. julija

Jutri ob enajstih dopoldne se bo sestala slovenska skupščina Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. Na tej skupščini bo proglašeni za prave člane pet nadaljnjih odličnih slovenskih znanstvenikov odnosno umetnikov in prvih deset dopisnih članov. Tako se vedno bolj izpolnjujejo vrste mlade Akademije, ki predstavlja najvišjo kulturno institucijo na slovenskih tleh in zastopa v domačem in mednarodnem kulturnem svetu naše ime in načelo naše narodne enakovernosti.

Pod vodstvom zaslužnega slavista, univ. prof. dr. Rajka Nahtigala in pravnega znanstvenika in skladatelja, univ. prof. dr. G. Kreka je naša mlada Akademija izvršila že vrsto priprav za svoje smotrno znanstveno delo. Njeni oddelki se vedno bolj organizirajo v delovne enote. Njene prve tri publikacije — nekatere nadaljnje so še v tisku — so pokazale, da bo z izdajami znanstvenih del domačih strokovnjakov korakala vstrep z drugimi, celo s starejšimi in premožnejšimi Akademijami.

Novi redni člani so razdeljeni takole: Iz filološko-zgodovinskega oddelka umetnosti zgodovinar dr. France Stele, iz juridičnega oddelka specialist za prometno pravo dr. Milan Škerlj, iz prirodoslovno-matematičnega oddelka kemik dr. Maks Samec in elektrotehnik dr. Milan Vidmar, iz umetniškega oddelka skladatelj Anton Lajovic.

Za dopisne člane so bili izvoljeni poleg mlajših znanstvenih delavcev nekateri, delno v inozemstvu živeči nestorji naše znanosti: slavist prof. dr. M. Murko (Praga), biolog Ivan Regen (Dunaj) in geolog, meteorolog in naravoslovni pisatelj Ferdinand Seidl (Novo mesto). Nadalje zgodovinar prof. dr. Ljudmil Hauptmann (Zagreb), botanik Alfonz Pavlin, slovničar Anton Breznik, literarni zgodovinar Ivan Grafenauer, geograf Anton Melik, filozof France Veber, teološki pisatelj Fr. Ks. Lukman.

Tako so se torej razširile vrste članov naše Akademije. Medtem ko je že sedaj

zbrana okrog te mlade reprezentativne institucije zadostna vrsta odličnih sodelavcev, ostaja neresen ve'k in težaven problem njenih gmočnih sredstev. Ne glede na vprašanje državne dotacije, ki bi lahko bila višja, če bi se odločili krogi v naši banovini odločno zavzeli za nje povziranje, ostaja vprašanje, kaj stori narod za svojo Akademijo? Kakaj Akademija znanosti in umetnosti nikakor ni državna institucija in država ima samo posreden interes na nje obstoj in napredek. Akademija predstavlja vedno in povsod predvsem narod, iz katerega je vznikla in za katerega deluje v prvi vrsti. Pri vseh Akademijah vidimo, v koliki meri podpirajo njih delovanje denarni zavodi, plemočni zasebniki in drugi privatni podporniki. Tako Jugoslov. akademija v Zagrebu živi delno še danes od mecenstva svojega ustanovitelja, škofa J. J. Strossmayerja, Srbska kralj. akademija pa od dolge vrste večidel malo znanih, preprostim, v nekaterih primerih komaj pisanih Mecenov, ki so najvišji kulturni inštituti svojega naroda testamentarno volili del premoženja, če ne vse svoje imetje.

Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani je takoj po ustanovitvi apelirala na premožnejše sloye med Slovenci, da ji s podporami omogočijo izvedbo načrtov, ki pomenijo obogatitev slovenske kulturne zbirnice in tudi prispevek k obci kulturi. Žal da ta apel ni dosegel ušes, duhov in src onih, na katere je bil naslovljen. Tako ostaja finančno vprašanje še nadalje »nervus rerum« naše Akademije in njenega bodočega delovanja.

V naslednjem prinašamo razgovore z novimi člani Akademije. Prepričani smo, da smo s tem ustregli njenim interesom, upamo pa tudi da bodo naši čitatelji z zanimanjem prebrali podatke, misli in opazke, ki so jih dali za »Jutro« naši novi »nesmrtniki«, katerim iskreno čestitamo k temu priznanju njihovega dela za našo narodno kulturo.

polnjuje njen umetniški oddelek in omogoča Akademiji, da se preko A. Lajovca zainteresira tudi za končne probleme slovenskega glasbenega življenja.

Človeški in umetniški profil tega pomembnega skladatelja, ki zavzema tudi kot sodnik našega najvišjega sodišča in kot esejist in publicist sociološke in filozofske smeri visoko mesto med našimi kulturnimi delavci, je slovenskemu občinstvu že znan. Zlasti nedavna šestdesetletnica je s članki v listih in posebej še z izdajo odlično urejene »Lajovčeve čitanke« izpričala zanimanje in pozorno priznanje javnosti za njegovo dolgoletno in uspešno delo.

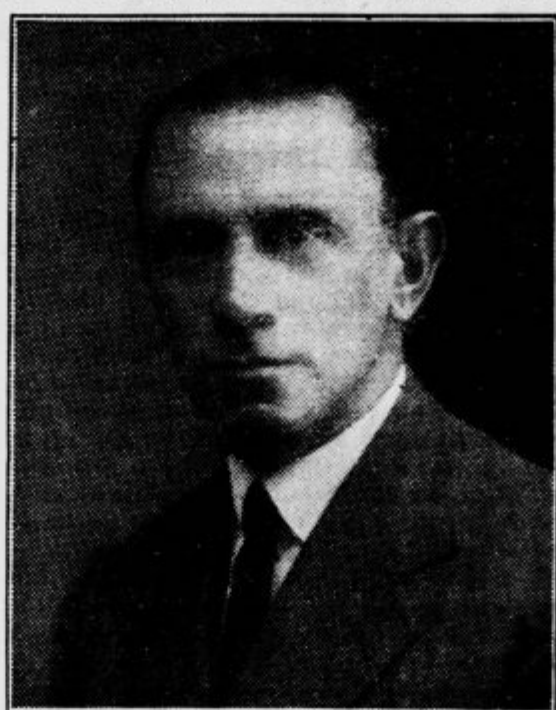
Ob priliki vstopa g. Lajovca med redne člane naše Akademije sem za naprosil, da mi pove, kaj misli o funkciji in nalogah Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

— Menim, — je dejal z znano ljubeznivostjo, — da je zbiranje produktivnih znanstvenikov in umetnikov v Akademijo kulturno pomembna zadeva. Izbor članov najvišje kulturne institucije pomeni zbiranje tvornih talentov tega naroda in taki talenti so v nekem narodu svojevrsna redkost. Njiva naše kulture je malina. Lahko pa je dobro obdelana in prav zato je potrebno, da se v taki instituciji zbirajo njeni najboljši duhovni obdelovalci. Kulturni vzpov v višino je potreben zaradi dveh funkcij sleherne narodno-kulturne individualnosti: narodno-vertikalne, v kateri se uveljavlja talent, ki nastaja v njenem območju in svetovno-horizontalne, v kateri se narod — tudi najmanjši — s stvaritvami svojih talentov vključuje v občo celoto kulturnega človeštva in dseza z njo duhovno enakovernost.

Na vprašanje, kaj lahko stori Akademija za povzdigo glasbene umetnosti, je odvrnil g. skladatelj Lajovic:

— Gotovo ni zadeva Akademije, da bi izdajala muzikalije: če se ozremo na delo drugih akademij manjših narodov, je na tem področju nemara ne poglavna naloga, da skrbi za znanstveno zbiranje in izdajanje glasbenega folklorja. Toda v tem primeru bi bil naš program nedostaten, če ga ne bi izvajali v širokem okviru skupne

države. Govorimo o narodno-kulturni individualnosti: tudi v tem primeru velja, da jo spoznavamo samo ob protindividualiteti. Za jugoslovenski krog je spoznavanje vseh treh individualnosti tudi po njih glasbeni značilnosti ne le potreba, marveč vprav dolžnost, ki nujno izhaja iz našega tesnega sožitja. Vsekakor bi bilo treba doseči, da bi si glede izdaje glasbenega folklorja vse tri Akademije v Jugoslaviji postavile skupen program. Sploh menim, da neko delo, ki naj ima žive rezultate — in sem sodijo tudi nekatere naloge Akademije — ne sme biti izolirano, marveč mora

Dr. Maks Samec

sloneti na sodelovanju enako zainteresiranih institucij. Nobena kultura ni in ne sme biti avtarkična, marveč mora celo nasprotovati avtarkizmi. Iz te ideje izhaja potreba sodelovanja, ki bodi tem tesnejše, čim bližji so etnični, politični in socialni stiki.

Če bi nam bilo uspelo ob sodelovanju vseh treh Akademij zbrati in izdati bogato zakladnico našega glasbenega folklorja, bi nemara dobili nove temelje za preostanovo pouka na glasbenih šolah. Takrat bi lahko v glasbeni vzgoji, ki je dandanes prvenstveno tehnična in narodno le preveč brezbarvna ali — če hočete brezkrvna — krenili k globljiemu smotru. Kakor se vsak otrok uči v šoli osnov geografije svoje domovine, tako bi se lahko v glasbi učil neke »geografije našega duha«, ali bolj konkretno: spoznaval bi v melodiji naše narodno-kulturne tipe in njih svoistvenosti. Na tej podlagi bi glasbeni pouk prehajal od vnanje tehnike k notranji vsebini muzike, ki ima pri vsakem narodu svojsko barvo, ustrezajočo oni isti latentni potrebi, po kateri je tudi jezik dobil svojo vokalno in konzonantno barvo in svoje besedišče.

Na vprašanje, kaj pripravila kot skladatelj, je g. Lajovic odvrnil, da ga v tem nemirnem času, ko gre narodu in kulturi za obstoj in bodočnost, preveč izbrava vsredanje življenje, da bi se bil mogel osredotočiti za stvarjalno delo. V tem pogledu deli tudi on usodo vseh, ki čutijo in tem prelomnem času, da vendarle »inter arma silent Musae«.

Končno je bila beseda še o našem splošnem glasbenem položaju. Tu je g. Lajovic razvil nekaj naslednje misli:

— To, kako si kdo predstavlja glasbo in njene smotre, zavisi največkrat od njegovega svetovnega nazora. Tisti, ki vidijo v nji samo tehnične probleme in s tega zrelishta merijo nje »napredek«, precejvali jejo tehniko, misleci da je samo ona glasbena vrednota. Po mojem je to posledica prevelikega strokovništva, zakaj vsak strokovnjak pretrava v ocenjevanju tehnične plati svoje stroke. Če bi dobili drugačne temelje za glasbeno vzgojo — narodne, kakor sem jih bil prej omenil — tedaj bi bil tudi v naši splošni glasbeni politiki neizogibno večji preokret. V tem primeru bi spoznali, da živi vsaka narodnostna skupina svojstveno življenje in bi v glasbi iskali bolj vsebine, kakor pa nje ne tehnične kakovosti. Zame je tudi glasba povezana z vsem ostalim narodnim življenjem, in če poudarjajo na pr. Hrvati v glasbi svoj nacionalni stil, tedaj je to sa-

Anton Lajovic

Kot predstavitelj slovenske glasbe je bil izvoljen v umetniški oddelek Akademije znanosti in umetnosti Anton Lajovic. Podelitev te časti je skoraj že nujna posledica vodilnega položaja, ki ga zavzema novi član Akademije v našem glasbenem življenju. Kakor Oton Župančič v poeziji, R. Jakopič in M. Jama v slikarstvu, je

Anton Lajovic

Anton Lajovic uveljavil v glasbi stremiljenja naše Moderne. Mislimo, da govorimo v njegovem duhu, če zapišemo, da ta Moderna ni bila samo izoliran pojav estetskega življenja, marveč da je ustrezala večji diferenciaciji slovenske družbe in novim duhovnim tokovom, ki so se z dvajsetim stoletjem prelili v slovensko narodno življenje. Izvolitev predstavitelja naše glasbene Moderne v Akademijo znanosti in umetnosti pomeni potemtakem šele izpo-

mu je bil desna roka akademik in slikar M. Stenem kot restavrador, v zadnjem desetletju pa poleg njega še mladi akad. slikar Franjo Golob. Profesor dr. Stele je iz svoje stroke publiciral mnogo razprav in več knjig, izmed katerih omenjamo najvažnejše. Z delom »Politični okvir Kamenik« je podal topografski opis vseh tamošnjih spomenikov in nakazal pot k podobnemu obravnavanju drugih okrajev Slovenije. V knjigi »Oris zgodovine umetnosti pri Slovencih« je podal nekako sintezo opazovanj in študij slovenske umetnostne preteklosti. Njegovo zaslužno delo so »Monumenta artis slovenicae« v dveh zvezkih. Nadalje je izdal knjige »Umetnost zapadne Evrope«, »Cerkveno slikarstvo«, »Cerkveno slikarstvo med Slovenci« (srednji vek) in »Umetnost in Primorje kot sintetični uvod v obširnejšo studijo, ki je že napisana. Dr. Stele je nadalje urejeval »Zoro«, bil dolga leta urednik, odnosno sourednik »Doma in sveta«, urejuje »Zbornik za umetnostno zgodovino« in »Kroniko slovenskih mest«. Prevedel je več del iz poljščine in slovaščine. Njegovo delo za kulturno zблиžanje s Poljski je dobilo vidno priznanje z imenovanjem za poljskega honorarnega konzula v Ljubljani. Mnogo se udeležuje tudi v Penklubu, kjer ima funkcijo tajnika.

Gospod profesor dr. Stele me je sprejel v tesnih prostorih svojega umetnostnozgodovinskega seminarja in mi je na vprašanje glede nalog, ki se čakajo pri nas umetnostne zgodovinarje, ljubezno izjavil naslednje:

Predvsem je potrebna popolna topografija spomenikov, ki pa ji je treba dati drugačno obliko, kakor je dosedanja, namreč strogo stvarno — inventarno. Brez tega ne bomo prišli do konca, a na sedanji stopnji raziskavanj je potrebna take topografije skrajno nujna, zakaj brez takega opisa umetnostnih spomenikov više v zraku vse sintetične kombinacije, glede katerih bi mislili, da so že dosegli svoj neposredni smoter. Dalje je potrebna izdaja materiala. Temu služijo predvsem disertacije. Tu smo dobili še celo vrsto monografij za baročno dobo. Nadalje je za točno topografijo nujno potrebna izdaja neklih splošno važnih arhivalnih virov, predvsem starejših vizitacijskih zapiskov, Hrenovega gradiva in podobno.

Na vprašanje glede funkcije in nalog naše Akademije je novi akademik izjavil tole:

Prepričan sem, da se bo z Akademijo nivo znanstvene publicistike pri nas kljub temu, da je že sedaj na mednarodni višini, še dvignil, ker izdaja v okviru Akademije nujno zastavlja pisateljem in ocenjevalcem zahtevo povišane vestnosti. Kar se tiče umetnostne zgodovine, upam, da se bo dala v okviru Akademijinih publikacij, deloma v filološko zgodovinski sekciji, predvsem pa v umetniški sekciji realizirati vrsta umetnostno zgodovinskih izdaj.

Milan Škerlj

Novi član juridičnega oddelka Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani univ. prof. dr. Milan Škerlj je dolgoletni neumorni delavec na nekaterih specialnih področjih pravne vede in zakonodaje. Velik del njegovega legislativnega delovanja je ostal zakopan v kolektivni trud in je zato anonimni. Novi redni član Akademije je sprejel našega urednika na svojem stanovanju in v svoji znani skromnosti, ki je večkrat odlika vestnih in tihih znanstvenih delavcev, skoraj ni hotel dati izjav za javnost, češ da živi samo za svojo stroko in da kot zastopnik teh specialnih, po značaju mednarodnih pravnih disciplin nima tudi v zvezi z Akademijo nič povedati za širšo javnost. Stroka, s katero se bavi, mu ne dopušča kakšnih programatskih izjav. Akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani želi seveda vse najboljšo, predvsem pa mnogo sredstev, kajti brez njih, se pravi, brez izdatne podpore vsega našega naroda ne bo mogla izvrševati tiste visoke funkcije, ki ji je dana v slovenski kulturi.

Novi akademik se je rodil 4. septembra 1875. v Ljubljani kot sin sodnika. Ker je bil oče večkrat premeščen, je preživel mlada leta v raznih mestih Gorenjske in Dolenjske. Maturiral je leta 1893. v Novem mestu, nakar je leta 1898. dovršil pravne študije na dunajski univerzi. Promoviran je bil leta 1899., ko je bil že v sodni praksi v Novem mestu. V letu 1902/3 je kot državni štipendist nadaljeval pravne študije v Leipzigu. Leta 1904. je bil poklican v ministrstvo pravosodja na Dunaju, ker je ostal do zloma monarhije. V decembru leta 1918. je nastopil službo pri tedanjem poverjenstvu za pravosodje v Ljubljani in ko je to postalo oddelk ministristva pravde, ga je leta 1924. likvidiral. Od samega začetka ljubljanske univerze je bil njen honorarni profesor, leta 1924. pa je bil imenovan za rednega profesorja za trgovsko in menično pravo. Sedaj vodi tudi seminar za prometno pravo. Profesor dr. Škerlj je mnogo sodeloval pri sestavljanju naših novih zakonov, tako zlasti pri meničnem in čerkovnem zakonu. Leta 1929. je bil imenovan za člana Vrhovnega zakonodajnega sveta in od tega časa je njegovo delo izven univerze le še bolj združeno z zakonodajnimi prizadevanji naše države. Tako je sodeloval med drugim pri sestavi osnutkov za trgovski zakon, za pomorsko pravo in v raznih drugih legislativnih komisijah. Zadnji dve leti se največ bavi z našimi združnimi zakoni. Iz svoje stroke je objavil celo vrsto razprav in več knjig, med njimi l. 1938 »Trgovinski zakon kraljevine Jugoslavije«, deset let prej pa »Menični in čerkovski zakon«. Svoje razprave objavlja v »Slovenskem pravniku«, v »Arhivu za pravne in družbene nauke«, v »Pravosudju« in drugod. V zadnjem času objavlja informativne prikaze naših zakonov v reviji »Rivista di Diritto commerciale«.

Milan Vidmar

Prof. dr. Milan Vidmar si je pridobil pri nas široko popularnost zlasti kot največji svetovno znani šahist. V inteligenčnih vrstah slovenske družbe je poleg tega zaslovel s poljudno znanstvenimi knjigami, ki jih je izdal v zadnjih petih letih. Manj znano v širši domači javnosti je njegovo znanstveno delo, ki mu je prineslo mnogo mednarodnih sloves in priznanje odličnih tujih strokovnjakov.

Prof. dr. Milan Vidmar je po rodu Ljubljančan. Na naši univerzi deluje že od njenega začetka kot redni profesor tehnične fakultete. V letu 1929-30 je bil njen rektor, trikrat pa je bil dekan svoje fakultete.

O Vidmarjevem pomenu za znanost pričujejo najbolj zgovorno obešani snovi, ki so vzbudili pozornost in priznanje ne le

nemške, marveč tudi angleške, francoske, ameriške in ruske strokovne kritike. Leta 1920. je izdal svoj dotedanji chef-d'oeuvre 752 strani velikega formata obseajoče delo »Die Transformatore«. ki je izšlo pet let pozneje v drugi izdaji. V tem času je zavzemalo položaj vodilnega dela v tej stroki. Kritika ni poveljala samo njegovih strogo znanstvenih kvalitiet marveč tudi stil njegovega dela. Iz iste panoge je prof. dr. Vidmar publiciral v strokovnih časopisih kakšnih 50 razprav. Kolikolega pomena je njegovo delo o transformatorjih, priča dejstvo, da je bila knjiga prevedena v ruščino in je dosegla tudi tam dve izdaji, vsaka po 20.000 izvodov. V ruščino so prevedli tudi skoraj vse ostale njegove tehnične spise in leta 1932 je bil povabljen za eksperta v Magnetogorsk. a so se stiki zaradi vpliva neklih zunanjih čimitelev prekinili. Zato pa so mu pozneje Rusi ponudili, da kot gost Sovjetske zveze potuje tri mesece po vsej zvezni državi; to naj bi bila odškodnina za prevode njegovih knjig, ki se rabijo v vseh tehničnih institutih v SSSR. Tudi drugi narodi so mu izrekli priznanje. L. 1930 je Zveza nemških elektrotehnikov imenovala ob svoji petdesetletnici 23 častnih dopisnih članov iz vsega sveta; med njimi je bil prof. dr. Vidmar. Takisto ga je imenovala za dopisnega člana bivša Českoslovaška zveza elektrotehnikov.

Prof. dr. Vidmar je spisal nadalje delo »Der wirtschaftliche Aufbau der elektrischen Maschinen«, ki se bavi s problemom najcenejšega električnega stroja in združuje tehniko z gospodarstvom. Nekaj mesecev po izidu je bil spis preveden v francosčino, nato pa v ruščino. Dr. Vidmar je prvi obdelal problem halienja električnih strojev in rezultat njegovega raziskavanja navaja znanstvena literatura kot »Vidmarjevo formulo«; potrdila sta ga Fizikalno tehnični institut v Berlinu in Kralji. tehnični institut v Londonu. L. 1927. je izdal za praktike spis »Der Transformator im Betrieb«, naslednje leto pa »Predavanja o znanstvenih osnovah elektrotehnike« v knjigi na približno 30 tiskanih polah. Isto leto je izšel spis »Wirkungsweise elektrischer Maschinen«, ki ga je profesor fizike na berlinskih tehnični visoki šoli dr. Westphal priporobil tudi fizikom. Izdal je nadalje nekaj krajših del v posebnih knjigah, tako n. pr. »Der Kupferarmaturetransformator« (1935) in »Transformatorenkursformeln« (1939). V slovensčini je izdal poslužbe »Zanimivosti elektrike in ljudne knjige: »Zanimivosti elektrike in njenega gospodarstva«, »Moj pogled na svet«, »Oslowski most« in »Med Evropo in Ameriko«. V slednji knjigi je pred tremi leti vidovito napovedal marsikateri današnji pojav in preobrat v političnem, socialnem in gospodarskem življenju, zaradi česar so ga ob izidu knjige nekateri napadli. Naštrž izide že letošnje jesen obširna predelava te knjige v nemškem jeziku. Zanimajo vneto zavzemajo poznavalci njegovega dela v Nemčiji.

Obiskal sem g. prof. dr. Vidmarja v njegovi udobni vili pod Rožnikom. Tu so v tihini delavnice, izpolnjene s knjigami, ki segajo v razne stroke in obsegajo najrazličnejša dokumentarna dela o naši dobi, nastale njegove najnovejše knjige.

Razgovor je nanesel na odmeve tistih popularno znanstvenih knjig, s katerimi se je g. profesor najbolj uveljavil med slovensko inteligenco in vzbudil pri nekaterih odpor zaradi svojega svetovnonazorskega stališča.

— Moja knjiga »Moj pogled na svet«, — je dejal g. profesor, — je vzbudila posebno pozornost, saj je bila v nekaj mesecih do malega razprodana. Videti je bilo, da so naši ljudje potrebovali kaj takega, odkar so jim tuja dela že težje dostopna. »Oslowski most« ni tolikaj zagrabil, ker je morda vendarle preveč abstrakten. Zato pa je imel tem večji uspeh potopis »Med Evropo in Ameriko«, ki vsebuje razmišljanja o današnjem svetu in ugibanja o bodočnosti. Odmev te knjige je bil prav pester, napadali so me prišasti dveh nasprotujočih si ideologij in me s tem prepričevali, da sem na pravi poti.

Na vprašanje, ali bo še kaj pisal v tej smeri, je g. profesor odvrnil, da mu naše majhne razmere ne dopuščajo praktičnega dela, zato se je že pred nekaj leti usmeril k naravoslovno filozofskim problemom. Tu namerava nadaljevat. Prav za prav mora: gnotne prilike so pri nas take, da je prisiljen pisati za inozemstvo.

— Dejal sem, da mi naše majhne razmere ne dopuščajo praktičnega dela. Tako praktično delo bi bilo sodelovanje pri reševanju našega elektrifikacijskega problema. Zaradi njega sem imel že dokaj nepriliko. Hotel sem mu posvetiti svoje najboljšo moč. L. 1936. sem imel na zboru nacionalnega komiteta svetovne energijske konference v Beogradu predavanje o generalnem načrtu za elektrifikacijo Jugoslavije. Zanj sem bil deležen takega priznanja, da mi je komitet naklonil tisoč dolarjev subvencije za udeležbo na svetovni energijski konferenci v Washingtonu. Naši elektrifikacijski problemi so mi zelo blizu in sem se z njimi mnogo bavil. Osnovna pogoška vseh naših elektrifikacijskih prizadevanj je v tem, da nihče ne misli, da se je treba najprej odločiti za gospodarski sistem. Nič ne prikrivam svojega prepričanja, da je za izvedbo elektrifikacije politična država, kajti elektrika je postala že vsakdanji kruh in ne bi smela biti predmet poslovnega izkoriščanja. Prehod v definitivno stanje naj bi bil v tem, da država zgradi glavne električne prometne žile, priključi nanje vse centrale in sama vzame v roko razdeljevanje energije. Sedanjim sistem, ko je država nadzorna oblast nad zasebnimi elektrarnami in obenem konkurent, je nevdržljiv. Moj načrt o elektrifikaciji zapadne Jugoslavije bi prinesel deset milijonov din letnega prihranka samo na prevoznih premoza in drugih stroških, ki so zvezani s sedanjim sistemom, s presežkom desetih let pa bi bilo mogoče elektrificirati vse pasivne kraje. Toda interesi krozi so bili žal slabi za take predloge. To so tiste majhne razmere, ki jih poudarjam...

Ob koncu je g. prof. dr. Vidmar povedal nekaj besed o nalogah naše Akademije. — Akademija v Ljubljani je predvsem politična, da spravi v red naš jezik. Dobro bi bilo, če bi poskrbela, da nastane med Slovenci solidna filozofska smer. Kajti Slovenci smo dejansko dokaj neorientirani in zopet daleč od tega, kar se dogaja v Evropi. Bolj skeptičen sem glede uspehov na naravoslovnem področju, zakaj tu so predvsem potrebna sredstva, a sredstev ni. Sam dobro vem, s kakšno mize-rijo se mora boriti naša znanost. Navadil sem se, da delam električne eksperimente v glavi, ker ni sredstev za konkretno eksperimentiranje v laboratoriju. Delo Aka-

Premiera odlične Pirandellove komedije

Večni zaročenec

MAURICE CHEVALIER in JACK BUCHANAN popularna filmska umetnika v grandioznem filmu, katerega režira Rene Clair, ki pravi, da je ta film njegovo najboljšo in najbriljantnejše delo.

ŽIVLJENJE ZA KARIJERO

PREMIERA DANES!

KINO SLOGA, tel. 27-30

Mož, ki se zaradi svoje neodločnosti zaroči z vsako žensko, ki jo v življenju sreča, zaide v neštivilne zadrege in smešne položaje ter nudi s tem svojim opazovalcem obilo zabave. — Da se boste pri tej komediji tudi vi res lahko zabavali Vam jamčijo stari znanci Karl Ludwig Diehl, Leo Slezak, Karin Hardt, Hilde Krüger in drugi, ki nastopajo v filmu.

KINO UNION, tel. 22-21. — Ob 16, 19, in 21. uri.

demije se mi zdi zelo važno zaradi tega, ker sam s takimi kulturnimi institucijami dokazemo svetu, da Slovenci slobo obstojimo. V ostalem mi pogosto prihaja na misel porazna relacija, ki sem jo bil nekeje že omenil: Slovenci zapijemo na leto pol milijarde din, za kulturne stvari pa izdamo nekaj okrog 50 milijonov din. Potrebne bi bile posebne doklade na alkohol

za vzdrževanje naših kulturnih ustanov.

Prof. dr. Vidmar je ob koncu razgovora omenjal še svojo filozofijo in svoje nacionalno-ekonomske nazore. Videti je bilo, koliko ga zanimajo obči problemi človeštva in koliko univerzalizma, presegajočega meje strok in danih sistemov, je v njegovem osebnostno močnem pogledu na svet...

Prvi dopisni člani naše Akademije

V filološko zgodovinskem oddelku so bili izvoljeni za dopisne člane (po abecedni vrsti):

Dr. Anton Breznik, jezikoslovec, sedaj ravatelj škol. gimnazije v št. Vidu nad Ljubljano. Avtor »Slovenske slovnice« in (skupno s prof. Ramovšem) »Slovenskega pravopisa«, pisec mnogih slovniških in jezikovno-zgodovinskih razprav.

Dr. Ivan Grafenauer, literarni zgodovinar, profesor klasične gimnazije v Ljubljani, spisal med drugim »Zgodovino novejšega slovenskega slovstva« in »Kratko zgodovino slov. slovstva« ter mnogo razprav iz jezikoslovja in iz starejšega slovenskega slovstva in kulturne zgodovine.

Dr. Ljudmil Hauptmann, zgodovinar, profesor zagrebške univerze, zaslužen zlasti za raziskavanje srednjeveške zgodovine slovenskih in hrvatskih dežel, avtor mnogih razprav v slovenskem, hrvatskem in nemškem jeziku.

Dr. Franc Ks. Lukman, teološki pisatelj, zgodovinar in znanstveni publicist, prevajalec patristov, profesor in bivši rektor ljubljanske univerze.

Dr. Anton Melik, geograf, profesor geografije na ljubljanski univerzi, avtor obsežne monografije o slovenski zemlji »Slovenija«, »Zgodovine Srbov Hrvatov in Slovencev«, spisa »Jugoslavija« in mnogih znanstvenih in poljudnih razprav iz geografije in zgodovine.

Dr. Matija Murko, jezikoslovec in književni zgodovinar, upokojeni profesor Karlove univerze v Pragi, eden največjih slavistov slovenskega rodu, raziskovalec srbske in hrvatske narodne pesni itd. Sodi med najstarejše predstavitelje slavističnih ved sloh.

Dr. France Veber, filozof, profesor filozofije na ljubljanski univerzi, pisec številnih knjig in razprav, med njimi »Uvod v filozofijo«, »Analitična psihologija«, »Estetika«, »Etika«, »Filozofija«, »Knjiga o Bogu«, »Sv. Avguštine«, »Problemi sodobne filozofije«, »Sistem filozofije«, »Nacionalizem in krščanstvo« in »Vprašanje stvarnosti«.

V prirodoslovno matematičnem oddelku so bili izvoljeni:

Alfonz Pavlin, botanik, eden najzaslužnejših proučevalcev domače flore.

Ivan Regen, biolog, upokojeni profesor na Dunaju, raziskovalec insektov, zlasti še njih glasovnih organov in sposobnosti, sodelavec nemških strokovnih časopisov.

Ferdo Seidl, geolog, upokojeni šolski svetnik v Novem mestu, pisec mnogih razprav iz geologije, botanike, meteorologije in prirodne filozofije »Savinjske ali Kamniške Alpe«, »Rastlinstvo naših Alp«, »Mehanika duševnega delovanja«, »Moderni izobrazba« i. dr.)

Domače vesti

Zgodba o treh ciganih iz Čačka

O prijateljih ciganih bi človek težko rekel dobro besedo. Namazani so z vsemi talenti, a njihova fanatična privrženost lahkega življenju je kriva, da jih nihče nima rad za sosedo. Zadnjič pa so trije pripadniki tega ob boga zvrženega plemena v Čačku dokazali, da so vendarle zmogli tudi plemenitih čustev in nagrnjenj in da se lahko izkažejo celo v službi resničnega patriotizma. Imeli so sicer smolo, da se je vse njihovo podjetje razblinilo v nič, po kazali pa so vendarle, da so močje na mestu tudi v današnji dnevi. Zgodila pa se je vsa reč takole:

V Čačku se je mudil po neklih opravih znani pevec Vasilje Hadži-Manović, ki je po poklicu lekarnar, a se je posvetil pevski karieri in z lepimi uspehi nastopa v beograjskem radiju. V ranem jutru — bilo je okrog štirih — se je po končanem

• Odlikovanja. Z redom Jugoslovske krone 4. reda je bil odlikovan Lovro Svetina, višji svetnik v pokouju, in z redom Jugoslovske krone 5. reda kapetan bojna broda 1. razreda Emil Rajer.

• Razpis mesta fakultetnega bibliotekarja na filozofski fakulteti univerze kralja Aleksandra v Ljubljani prinaša zadnja številka »Službenih novic«. Reflektanti, ki imajo kvalifikacijo po § 45/2 uradniškega zakona, naj prošnje, opremljene s potrebnimi listinami, vložijo najkasneje do 15. julija t. l. na rektoratu univerze v Ljubljani.

• Premestitve v železniški službi. Z ukazom prometnega ministra je bil premeščen Ludvik Petelinšek, prometnik 8. položajne skupine, s postaje Savski most na postajo Zagreb, Ferdinand Gode, prometnik 8. položajne skupine, od zastopstva jugoslovenskih državnih železnic na Reki na postajo Nova Gradiška, Rudolf Fabjančič, prometni uradnik 9. položajne skupine, s

POCENI NA POČITNICE

Crêpe de Chine, rožast DIN 29
Crêpe Marocain, rožast . DIN 36
Kreton Indanthren . . Din 13

Ostanki polovična cena

MANUFAKTURA

F. Ks. Souvan

Liubliana, Mestni trg 24.

poslu vračal proti kolodvoru. Kot vesten, natančen človek je še enkrat potegnil beležnico iz žepa, v kateri je imel zapisane vse malenkosti, ki jih je moral v Čačku urediti, in se je s svinčnikom v roki ustavil v svitu prve žarnice ob cesti, da pregleda, ali ni morda česa pozabil. Skoraj prestrašil se je, ko so iz sence najbližje hiše iznenada stopile tri temne postavbe in eden izmed mož, z vijolino pod pazduho, je napol prijazno pozdravil:

— Zdravo, kolega!

Hadži-Manović je prepoznal tri cigane in v veri, da ga je mož z vijolino tako ogovoril, ker je morda vedel o njem, da nastopa v radiju in da mu je torej pobratim po stroki, je prijazno vrnil pozdrav, vtiakni beležnico v žep in stopil dalje proti postaji. A komaj je dobro sedel v vagon, so vsi trije prišli za njim, pred njimi pa stražnik z nabitim revolverjem v roki. Hočes, nočes — je Hadži-Manović moral z možem postaviti v zapor. Cigani so ga osumili, da je v svitu žarnice iz sovražnih namenov risal v svojo beležnico čačanski trg — skratka, da je »špljune in sturista«.

Mladega umetnika so obdržali v zaporu, dokler ni prišel sreski načelnik. Potem so se gospodje lepo opravičili in povabili nesrečnega gosta na prijetno odhodnico do prihodnjega vlaka. Prijatelji cigani so dobili od sreskega načelnika pod nos. Pa kaj bo to, če so ga malo polomili — ves čakave, da so njegovi cigani dobri državljani, ki so pripravljivi vsak čas, zastaviti celega moža.

navaja spomenica, je mnogo meščanov, ki imajo nad 10.000 din mesečnih dohodkov in bi torej prav lahko prispevali k obveznemu posojilu. Polovico zbrane vsote naj bi mestna občina porabila za kritje svojih dolgov pri mestni hranilnici, kar bi pritegnilo na obrestih, pa naj bi vsako leto potrošila za izboljšanje cest, kanalizacije, razširitev električne razsvetljave itd., v krajih, v katerih bi se gradile nove hiše. Druga polovica posojila naj bi se potrošila za gradnjo stanovanjskih hiš, kar pomeni, da bi Zagreb z enim samim ukrepom dobil okrog tisoč novih malih domov, ki naj bi ne veljali več kakor po 50.000 din. Predsednik mestne občine je zaprosil, naj brez odlašanja skliče izredno sejo mestnega sveta, ki naj sprejme predlog in zaprosi bansko oblast za odobritev razpisa.

Pedisal

KOPALNA SOL ZA NOGE

PROTI POTENJU, UTURJENOSTI

IN BOLEČEMU VNUTJU NOG.

TRDI KOŽI, KURJIM OČESOM

IN OZEBLINAM. DIN 3,60 IN 12-

• DROGERIJA

LJUBLJANA, MARIBOR

• Zagrebški radio išče napovedovalko. Zagrebška radiopostaja je svoj čas razpisala natečaj za novega napovedovalca in napovedovalko, ki je pravkar zaključen. Strokovna komisija je izmed več kot sto kandidatov izbrala dva napovedovalca, ki pa sta angažirana samo na poizkušnjo, medtem ko napovedovalko radiopostaja še zmerom išče. Kakor pravi strokovnjaki, se ženski glas zlasti pri napovedovanju koncertnega programa mnogo bolje prilaga kakor moški.

Kvalitetna optika

Zajec

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

• Darovi za bolniški sklad Društva slovenskih likovnih umetnikov. (VIII. izkaz.) Od 1. januarja do 30. junija je prejel DSLU za bolniški sklad nastopne darove 1.000 din: Narodna banka v Ljubljani; p. 500 din: Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani; p. 200 din: Ivan Aysenec v Ljubljani in Tvornica za dušek v Rušah; p. 100 din: Avgust Agnola, Feljko Berlič, Slovensko čebelarstvo, drogerija Gregorič, advokat dr. Aleš Persin in stavbenik Emil Tomažič v Ljubljani; p. 50 din: dr. Bogdan Breclj, Olga Čebonin, ravnatelj Jugoslovske tiskarne Karel Čec, advokat dr. Darko Černej, Josip Dolenc, juvelir Josip Eberle, univ. prof. dr. Jovan Hadži, Albina Hitz-Zadnek, Vera Miklič in dr. Jos. Volavšek, vsi v Ljubljani; p. 40 din: advokat dr. Ivo Benkovič, v Ljubljani.

Zoper vsa zobna obolenja in obolenja dlesni uporabljajte izredno zdravilno PARADENTIN pasto za čiščenje zob in masiranje dlesni, ker ta pasta učvrščuje majave zobe in napravi dlesne odporne in zdrave. Dobiva se v lekarnah po din 16.— in v drogeriji Gregorič, Ljubljana.

ni; po 30 din: Josip Čihua v Ljubljani, advokat dr. Milan Hrašovec v Celju in notar Viktor Poznik v Ložu; p. 25 din: Vera Levstik; p. 24 din: akad. slikar France Godec v Ljubljani; p. 20 din: uradnik Kreditnega zavoda Peter Čapek in neimenovana v Ljubljani; p. 15 din: Barbič Marin v Ljubljani; p. 10 din: Gjorgje Baich, stavb. podjetje Danijel Battelino, advokat dr. Vlado Grossmann, vsi v Ljubljani in šol. upr. v pok. Franjo Zicherl v Ljutomeru. Razen imenovanih darovalcev nam je naš član, akad. slikar prof. A. G. Kos izročil blagajniški inkaso 21, 22. in 23. junija pred zaključitvijo razstave svojih monumentalnih zgodovinskih slik za banovinsko palačo v znesku 680 din. Za velikočustne darove se vsem plemenitim darovalcem najiskrenejše zahvaljuje Društvo slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani.

Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

• Psi raztrgali novorojenčka. O žalostnem slučaju nam poročajo iz Crensove v Prekmurju. Neka 18-letna sezonska delavka, ki se je vrnila noseča iz Francije, je skrivaj porodila na njivi in pustila novorojenčka v pšenici. Čez par dni so sosedje našli ostanketeta, ki so ga ogolodali psi.

V NEDELJO 7. JULIJA POPOLDNE

velika obrtniška TOMBOLA v škofji Loki

z glavnim dobitkom moderno spalnico v vrednosti din 17.000

in 30 lepih tombol ter nad 500 manjših dobitkov. — Pred in po tomboli koncert vojaške godbe. — Torej v nedeljo vsi v škofjo Loko. — Tablice samo po din 3.—

Obe vrsti sta
enako dobri

Chlorodont-zobna pasta

peneca ali ne peneca se

Uspeh je vedno enak:
lepi, beli zobje

* **Tudi važno za upokojence.** Prejeli smo: Nekateri kategorije upokojencev se do 5. t. m. niso prejele pokojnin. Izgovor finančne direkcije, da 1. julija zaproseni kredit še ni dovoljen, je malo čuden. Znamo ji je moralo biti gotovo že prej, da dovoljeni krediti ne bodo zadoščali za plačila, ki padajo na prvega. Za otvoritev potrebnega kredita bi bilo treba pač pravočasno prositi. Čudno je tudi, da zmanjka kredita je za nekatere kategorije. Jasno je, da imajo vsi upokojenci prvega obveznosti, ki jih morajo poravnati vsaj do 5., to je predvsem stanarina.

* **Diploma.** Na akademiji likovnih umetnosti v Zagrebu, v šoli za kandidate srednješolskega učiteljstva ruspjeva, je bila diplomska gđ. Marica Kufnerjeva iz Maribora z odličnim uspehom. Čestitamo!

* **Podražitev električne struje v Splitu.** Električna podjetja v Splitu so zaradi naraslih stroškov, ki jih zahteva obratovanje električnih naprav, sklenila, da zvišajo ceno elektrike za 21,5 par po kilovatu. Posledje bodo Splitčani plačevali elektriko za razsvetljavo zasebnih stanovanj po 4,50, za pisarne in druge obratovalnice pa po 5,25 oziroma 5,50 din za kilovatu.

* **Razmah naše prestolnice.** Gradbeni delavnost se je v Beogradu po vojni vzdrževala živahno razvijala. Drug za drugim so padali stari predeli mesta, ki so s svojimi nizkimi, primitivno zidanimi bajticami spominjali na stare turske čase, namesto njih pa so rasli impozantni bloki novih palač. Zdjaj se je beogradska mestna občina odločila, da poruši skupino starih pritihihi hiš na svetu v Aleksandrovi ulici, ki obsega nad 4000 kvadratnih metrov. Stanovniki so dobili rok do 15. julija, da se izsele, nato pa bodo hiše porušili. Na njihovem mestu bodo zgradili palače »Pravde«, beogradske občine in Hipotekarne banke.

* **Dom na Poljeve vabi izletnike.** avto in moto izletnike ter letovišarje. Dnevna oskrba je 50 din. Telefon: Višnja gora 1. (—)

* **Milijonska dediščina dubrovnike obine.** Te dni je prišel v Dubrovnik dr. Mišo Kolon, ki ga je bila znana milijonska rodbina Račićev iz Dubrovnika postavila za izvršitelja svoje oporoke. Račićeva rodbina je vse svoje imetje, ki se danes ceni na 25 milijonov din, zapustila dubrovnikiški mestni občini, a ker je izvršitev oporoke vezana na sodbo in voljo dr. Kolona, doslej se ni moglo priti do realizacije. Zdjaj je dr. Kolon zastopnikom tiska izjavil, da je mestni občini že stavil svoj predlog, kako naj se premoženje porabi. Dr. Kolon hoče zgraditi in opremiti novo zgradbo pomorske trgovske akademije v Dubrovniku, ki bo veljala 8 milijonov, novo poslopje osnovne in mešanske šole za 10 milijonov in urediti mestni vodovod za 2 milijona din. Ostalih 5 milijonov je dr. Kolon namenil v pretežno dobrodelne namene. Kakor upajo, bo dubrovnika mestna občina predlog sprejela, da bo tako končno izpolnjena plemenita poslednja volja rodbine Račićev.

* **Uspeh štrajka sarajevskih monterjev in instalaterjev.** Pred 14 dnevi so v Zagrebu začeli štrajkati monterji in instalaterji, zaposleni pri napeljavi centralne in parne kurjave, vodovoda, kanalizacije in plina. Ker so nekateri izmed delodajalcev pristali na zahteve svojih delavcev in podpisali kolektivno pogodbo, so se štrajkujoči vrnili na delo, medtem ko druga podjetja dalje počivajo. Vse pa kaže, da bodo morali tudi ostali podjetniki sprejeti delavske zahteve. Po novi kolektivni pogodbi bodo samostojni monterji, zaposleni pri instalaciji vodovoda, kanalizacije in plina, prejeli po 11 din na uro, pomožni monterji 8, monterji do dveh let po izpitu 5,50 din, pomožniki v podjetjih za centralno in parno kurjavo pa: samostojni monterji 14, pomožni monterji 12 in monterji do dveh let po izpitu 8 din. Dogovorjen je 48urni delavni teden z angleško soboto.

* **Arrestacija 70letne zvočnice v Sarajevu.** Kakor smo že poročali, je sarajevska policija uprizorila pravcato racijo na tajna legla prostitucije in memorale, ki so se v bosanski prestolnici očitno nezasišano razpasla. Zdjaj so odkrili že tretjo skrivno javno hišo, ki jo je bila uredila 70letna Terezija Petrušićeva, znana pod imenom »pauk-babac«, po rodu iz Budimpešte, v Bana Jelačića ulici 18. Stara Petrušićeva je suha, grbava ženica, ki pa je nedosežna mojstrica v sklepanju nečistih vezí in je znala baje v nebesa kovati odlike svojega belega blaga. Podobna pajku na dnu razpete mreže, je privabljala goste v svoj etablisman, ki je bil urejen predvsem za okus in ceno preprostejšega občinstva. V teku štirih let je Petrušićeva imela svoj tajni lokal na štirih različnih krajih Sarajeva — selila se je, kakor so ji narekovala potrebe in skrb za varnost pred policijo. Značilno za to žensko-pajka je, da je delala samo podnevi in v prvih večernih urah — največ prometa je imela od 5. do 8. — nato pa je goste odelovala in dekleta pošiljala iz hiše. Zvečer sem hodila spat, je Petrušićeva rekla na policiji, ker imam ponoči rada mir. Strogi ukrepi sarajevske policije proti organizirani prostituciji niso vzbudili prave panike samo v svetu propalih žensk, temveč so povzročili zaskrbljenost in nemir tudi med lepim številom na zunaj dobrih meščanov in malomeščanov, ki se boje, da bi afera utegnila razkrinkati drugo plat njihove nature.

* **Krize v trafikli.** živinski sejmi v Zagrebu prinašajo v mesto zmerom mnogo razgibanega vrveža, pa ni čuda, da v zvezi z dogonom živine Zagrebčani pogostokrat doživljajo razne senzacije. V četrtek dopoldne je nekdo gnal tri krave po Mihanovičevi ulici, pa so se živali iznenada nečesa splašile in zdirjale na stečaj odprto vežo najbližje hiše, v kateri se nahaja lesen paviljon trafikanta Cesarja. Prav tedaj je neki moški kupoval cigarete in krave so bog ve zakaj navale nanj in ga z glavami pritisnile ob zid, da je komaj še dihal. Trafikant je poizkušal pobesnele krave z udarci pregnati iz veže, a to jih je samo še bolj razkatičilo. Nazadnje so jih ljudje, ki so se začeli zgrijati pred hišo, za repove povlekli na cesto. Moža, ki so ga bile napadati, so morali prenesti v ambulanto okoliškega urada, ki ima onkraj ceste svoje prostore, da mu je zdravnik nudil prvo pomoč.

* **Nesrečna igra s samokresom je zahtevala človeško življenje v Trnju v Prekmurju.** Ivan Žižek je rad zahajal v vas k Tereziji Horvatovi. Ko je nekot spet govoril z njo skozi okno, se je igral s samokresom, ki se mu je po nesreči sprožil. Kroga je zadela Horvatovo v prsni koš in nesrečna žena je kmalu izdihnila. Pred soboškim okrožnim sodiščem je bil Žižek obsojen na 8 mesecev zapore.

* **Taško je zabodel v trebuh in je bil zato obsojen na 5 mesecev zapore Emerik Gaspar iz Velikih Dolencev v Prekmurju.** Ko je prišel domov z orožnih vaj, je takoj izrazil prepričanje, ki se je končal s tem, da je razburil zet pograbil kuhinjski nož in ga zasadel tači v trebuh. Kljub težki poškodbi je taška okrevala, zet pa se bo pokoril 5 mesecev v zaporu.

* **Svojega roparskega napadalca je sam aretirar.** V torku sta dva razbojnika napadla sezonske delavca Sabana Adilovića, ki se je s skromnim zaslužkom v žepu vračal iz Tetova proti domu. Adilović je bil povsem obupan, ko sta mu razbojnika pobrala denar, in srce mu ni dalo miru. Vrnil se je v Tetovo in na slepo srečo po mestu iskal razbojnika. Obletel je že vse krmne in kavarnice, a ko je šel po Vardarski ulici, je na pragu hiše štev. 1 iznenada uzrl enega izmed napadalcev. Brez besede ga je zgrabil za golitane in začel klicati policijo, a ker ni bilo v bližini nobenega stražnika, ga je ob spremstvu številne množice meščanov sam odvedel na žandarmerijsko postajo. Ko so orožniki Medžidu Saljeviću, kakor se piše moč, preiskali žepa, so našli pri njem 250 din. Saljević je udeležbo pri napadu odločno tajil in trdil, da je v resnici Sabanu prodal 25 kg tihotapskega tobaka, za kar mu je ta na roko odštél 250 din. Kljub njegovemu zagovoru so Saljevića pridržali v zaporu.

* **Razbojnik v zaporu polzkušaj samomor.** Dragutin Richter, ki je bil nedavno aretiran v zvezi z roparskim napadom na pošto v Zvonimirovi ulici v Zagrebu, je predčerašnjim poizkušal v sodnem zaporu izvršiti samomor. Razbil je steklo v oknu in si s kosčkom poizkušal prerezati žile na levem zapetju. Njegovi tovariši v ječi so zagnali vik in krik, da so prihiteli pazniki in Richterja prepeljali na kliniko. Rana pa je precej lahka in se zdi upravičen sum, da se je razbojnik ranil samo zato, da pride v bolnišnico in se mu morda ponudi prilika za beg.

Iz Ljubljane

u— **Praznik slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda** je Ljubljana večerj praznovala s tiho svečanostjo. Uradni so bili zaprti, pa je tudi vrvež po ulicah, ki mu je itak že pričetek šolskih počitnic odzvel precej dotoka, za dobršno spoznanje upadel. V vsem mestu je vladal izreden mir in tudi na policiji so nam izjavili, da je izlepa ne pomnijo dneva tako brez dogodkov. Na predvečer praznika so po vrhovih okrog Ljubljane zagoreli tradicionalni kresovi, izmed katerih sta prav lepo uspela zlasti kresova na Rožniku in na Krimu, ki sta ju zakurila vliška podružnica Ciril-Metodove družbe in Sokol Vič. Kljub neprijetnemu vremenu se je na Rožniku zbrala velika množica ljudi. Kres so zažgali na planoti zraven cerkve, pod nebo so švigle rakete in petarde so pomagale dvigati razpoloženje. Sokolski pevski zbor je pod vodstvom br. Albina Lajovca zapel »Slovan na dan« in dodal še vrsto nacionalnih pesmi, ki so vse užgale val navdušenega odobravanja. Mogočno je zagorel tudi kres na Krimu, a na žalost se je na vrh orjaka onkraj Barja kmalu poveznila kapa, ki je zastrla razgled.

P. N. organom finančne kontrole

Nudimo Vam meč z viskom in pasom po din 290.—

KASSIG A., Miklošičeva 17

u— **Nov dekan medicinske fakultete v Ljubljani.** Danes je bil izvoljen za novega dekana medicinske fakultete Aleksandrove univerze v Ljubljani in sicer v letu 1940/41 prof. dr. France Hribar, po rodu iz Lipnja nad Kamnikom.

u— **Akademski Jadranski straža na univerzi v Ljubljani** priredi svoje propagandno letovanje na Jadranu v avgustu! Prijave v vratarstvu loži na univerzi najkasneje do 15. julija! Istotam tudi vse nadaljne informacije! Odbor.

KOPALNE OBLEKE — ČISTA VOLNA
STARE NIZKE CENE.
Aljozj Potro — prej
JOS. KUNC & Co.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 32.

u— **Jugoslovenskemu akademskemu podpornemu društvu v Ljubljani** je darovala pravna fakulteta v Zagrebu namesto venca na grob pokojnemu dekanu dr. Josu Jurkoviču 300 din. Iskrena hvala!

u— **Nadaljujmo delo za plemenite smote Rdečega križa.** Ko smo z uspehom in zgledno samopomočjo ljubljanskega prebivalstva zaključili denarno zbirko v korist Rdečemu križu, je potrebno, da pristopimo k drugemu delu napovedane nabirane akcije, in sicer k zbiranju blaga za isto namene. Ničesar ne smemo prezreti, ničesar ne smemo opustiti, kar bi lahko prineslo novih sredstev, novih možnosti za oblažitev trpljenja vsem onim, ki bi bili prizadeti od vojnih grozot in bi iskali pri nas pomoči. Pripravimo za ranjene in bolnike zdravila in postelje, za begunce topla oblačila in hrano, materam in otrokom zaščito in zavetje! Potrebujemo posteljnine, vse potrebno za žimnice in blazine, odeje, koce, ruže in preobleke. Potrebujemo brisače, kuhinjsko perilo, posodo in pribor, obleke, obutve in copat. Potrebujemo vse potrebno za opremo ambulant, nosila, pisalne stroje, najnujnejše instrumente, ovojne potrebščine, postelje, mize, stole itd. Mnogo takih sredstev in predmetov leži in stoji brez prave uporabne vrednosti po naših hišah. Prosimo našo toplo čutečo javnost, naj prisluhne tudi tej naši upravičeni prošnji. Pomislite, poščitte in darujte. Pogledite po kotih in omarah, kaj bi brez škode lahko pogrešili ali kaj bi dobro voljo lahko žrtvovali za blagor trpečega. Marijve odborice Rdečega križa.

in neumorni bolničarji in bolničarke bodo prihodni teden v torku, sredo in četrtek od 8. do 12. in od 15. do 18. ure sprejemali darove, in sicer v šoli na Ledini. Komenskega ul. 19, pritličje, desno, v poljski gimnaziji. Strossmayerjeva 4-1, v liceju Bleiweissova c., pritličje, in v pisarni Rdečega križa, Gospodstva c. 2-II. Vse zbrane darove bomo nato uredili, desinficirali in shranili v skladišču Rdečega križa za primer potrebe. Odzivite se naši prošnji, bodimo pripravljeni, skrbimo ob času jasnih misli za hude dni.

Predno odidete na Vaš letni oddih, izlet ali gorsko turo

se oglasite pri

Foto Touristu Lojze Šmuc

Aleksandrova cesta 8 — Ljubljana — kjer dobite podrobna navodila, kateri filmi so najboljši, da prinesete res ostre čiste slike domov. Konkurenčno ceno imamo zložljivemu Balda Foto aparatu z optiko 1.63 z lepo usnjeno torbico in 2 filma za Din 350. Naše fotomaterske izdelave, posebno pa povečane slike so poznane ne samo v Sloveniji, temveč cel Jugoslaviji po prvovrstni in hitri postrežbi.

Na posebno željo že v treh urah razvijemo film in napravimo slike. Fotomaterjem izven Ljubljane pa poštnoobratno. Se najviljudneje priporoča:

Foto Tourist — Lojze Šmuc LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

u— **Dve nesreči pri delu.** V sprejemnem uradu splošne bolnišnice so imeli večerj kljub državnemu prazniku ves dan prav živahen promet. Državni, banovinski in mestni uradi so sicer počivali, vsa industrija, obrt in trgovina pa so imele navaden delavnik, pa ni čuda, da so mestni reševalci pripeljali na kirurški oddelek tudi dva ranjena, ki sta se onesrečila pri delu. V opekarni na Brdu, ki je last Zdrženih opekarn, je stroj zagreblj 18letnega delavca Franceta Suhadolnika, stanujočega na Cesti II v Rožni dolini. Suhadolnik je dobil hude poškodbe po glavi in po životu. Na Cesti dveh cesarjev pa je 32letni posestnik sin France Sojar nakladal v strugi Malega grabna mlvko na voz. Na lepem se je tovor nagnil in Sojarja pokopal v vodo, da je dobil nevarne notranje poškodbe.

Oglejte si novo zalogo prvovrstnega blaga pri

TEOKAROVIC WOLFOVA ULICA.

u— **Za železniške upokojence in vdove** bo v torku 9. t. m. ob 7. 30 na Rožniku sv. maša.

u— **Nedeljski promet na Zale** je zaradi blagoslovitve, ogleda in razsvetljave za vsa vozila enosmeren in sicer iz mesta na Zale po Smartinski cesti, nazaj pa po Linhartovi cesti. Avtomobili s povabljenimi gosti vozila enosmeren, in sicer iz mesta na Zale hmeljniki do portalnega poslopja Zal, tu pa na desno pred portal, kjer gostje z varili izstopijo. Od glavnega vhoda peljejo avtomobili dalje in na ozlu portalnega poslopja zavijejo na levo na Jariškov oest, kjer parkirajo in počakajo na goste ob zadnjem izhodu z Zal, nato pa vozijo dalje po poti ob pokopališču mimo postajališča električne ceste železnice ter v smeri tramvala na Linhartovo cesto. Pevke in pevec združenih ljubljanskih zborov naj od vhoda gredo na desno, kjer bo zanje pripravljen poseben oder. Peto bo 200 pevki in pevcev pod vodstvom skladatelja Franceta Venturinija. Godbeniki »Sloga« naj od vhoda gredo na desno h kapeli sv. Krištofa. Ker bo zaradi blagoslovljenosti obhoda škofa dr. Rožmana z asistenco po vseh poslopih Zal ob potih in pred oltarjem pod baldahinom razmeroma malo prostora, naj občinstvo ne pristopa med slovesnimi opravili v notranjost Zal, ker se bo tudi iz stebrišča in iz parka pred Zalami vse dobro videlo in slišalo. Prosimo vse obiskovalce, naj sami pazijo na nasade in notranje prostore poslopij. Vsi naj odhajajo z Zal ob s freškami okrašenem gospodarskem poslopiju nasproti pokopališča. Kolesarjem vstop v park pred Zalami in na Zale ni dovoljen kakor o Vseh svetih. Slovesnosti se prično točno ob 11. Po končani blagoslovitvi bo ogledovanje vseh prostorov okrašenih Zal. Zvečer bo zunanost vseh poslopij Zal razsvetljevalo 25 žarometov ter vse žarnice na kandelabrih in po poslopijih. Vso nedeljo od jutra ves dan in tudi zvečer veljajo na električni cestni železnici za obisk Zal z vseh strani Ljubljane povratne karte po 2 din za vožnjo do Zal in nazaj.

Primarij dr. H. HEFERLE

špecialist za notranje bolezni

GLEDALISKA UL. 14 — NE ORDINIRA do 22. julia 1940.

u— **Film »Ziviljenje za karijere«** v kinu Slogi. Jack Buchanan, odlični angleški karakterni filmski igralec nazvan »angleški Chevalier«, se je odločil, da snema na svoje stroške to grandiozno filmsko delo, v katerem igra sam glavno vlogo. Ko so ga novinarji vprašali, kdo bo še razen njega igral, jim je na veliko iznenadenje odgovoril: »Francoski Chevalier«. V filmskem svetu se dosedaj še ni dogodilo, da bi pozval igralce svojega najposamejšega konkurenta, takorekoč, na tekmovalstvo, zato je ta film napravil pravo revolucijo v filmskem svetu. Žensko vlogo v tem filmu je poveril Buchanan najpopularnejši angleški filmski igralni John Knight, režijo pa največjemu mojstru sedanjosti, Reneju Clairu. V tem grandioznem filmu sodeluje preko sto igralcev in nad tisoč statistik ter bo prava senzacija za Ljubljano. Film je poln razkošja divnih in zanosnih melodij ter od početka pa do konca nadvse zabaven, tako da povzroča salve smeha. Kinobiskovalci pridejo tokrat prav gotovo na svoj račun ter pripravljajo, da si za ta film, kateremu dosedaj še ni bilo para, rezervirajo pravočasno vstopnice. Na sporedu je v kinu Slogi le nekaj dni. (—)

u— **Nedeljo Putnikov izlet:** Žužemberk, Dolenjske Toplice, Novo mesto. (—)

Gospodarstvo

Narasla produkcija naših premogovnikov

Tudi najnovejša statistika ministrstva za gozdove in rudnike o rudarski produkciji za mesec maj zaznamuje v tem mesecu znatno produkcijo, zlasti v primeri s prejšnjimi leti. Običajno sezonsko nazadovanje produkcije se letos skoro ne pozna. Medtem ko je v aprilu znašala celotna produkcija premogovnikov 581.615 ton, je v maju nazadovale le na 576.301 ton nasproti 481.266, 439.881, 357.129 in 286.915 tonam v maju zadnjih štirih let. V primeri z lanskim majem je bila letos produkcija za 20% večja, v primeri z majem 1938 za 31% in v primeri z majem 1936 za skoro 100%. Kako občutno se je letos povečala produkcija premoga v primeri z istim razdobjem prejšnjih let, nam kaže naslednja primerjava produkcije za prvih pet mesecev letošnjega leta in prejšnjih let:

januar-maj 1936	1.732.130 ton
« 1937	1.887.059 «
« 1938	2.253.794 «
« 1939	2.398.066 «
« 1940	2.965.936 «

Naša produkcija premoga je bila letos v prvih 5 mesecih za 567.870 ton ali za 23,6% večja nego lani in za 1.233.806 ton ali za 71,5% večja nego leta 1936.

Ostala rudarska produkcija

V ostali rudarski produkciji razvoj tudi

Poslabšanje konjunktura v našem lesnem izvozu

V Beogradu se je sestala stalna delegacija našega lesnega gospodarstva, da razpravlja o težkočah, ki so se pojavile v našem lesnem gospodarstvu v zvezi z razširjenjem vojne na Sredozemsko morje. Po izbruhu vojne v Evropi je zavladala za naš izvoz lesa prav ugodna konjunktura. Cene so občutno narasle in smo proti koncu leta razprodali skoro vse razpoložljive zaloge. Vojni zapletitaji v Sredozemskem morju in dogodki na zapadnem bojišču pa so situacijo v kratkem času dala spremeniti. Izvozne možnosti so se bistveno spremenile, kajti danes je docela prenehal izvoz v mnoge zapadne in sredozemske države, ki so prej kupovale pri nas znatne količine lesa in so vrhu tega blago plačale v devizah. Zato je razumljivo, da se je pojavila v vrstah našega lesnega gospodarstva zaskrbljenost glede nadaljnjega razvoja kupcijskih možnosti.

Do preokreta in težkoč je zaradi vojnih dogodkov prišlo tudi na drugih evropskih tržiščih. Baltičkim in skandinavskim državam so vojni dogodki onemogočili izvoz lesa v številne zapadnoevropske države, zlasti v Anglijo, ki je bila za baltičke in skandinavske države najvažnejše tržišče. Baltičke države so zdaj navezane predvsem na izvoz v Nemčijo. Na drugi strani pa je verjetno, da bodo nastpile težave v oskrbi z lesom, posebno v Belgiji, Nizozemski in Danski, ki so se prej oskrbovale predvsem s skandinavskim lesom.

Ves uvoz bombaža pride pod kontrolo

V direkciji za zunanjo trgovino je bila te dni seja sveta za zunanjo trgovino, na kateri so razpravljali o raznih tekočih vprašanjih. Med drugim je svet za zunanjo trgovino sklenil, da se stavi pod kontrolo celotni uvoz surovega bombaža in bombažne preje v našo državo. Doslej se je kontrola uvoza pri bombažu in preji nahajala le na uvoz iz neklirinskih držav. Odslej pa se bo kontrola uvoza izvajala tako v prometu z neklirinskimi državami kakor tudi s klirinskimi državami. Namen tega ukrepa je, da se doseže pravilna razdelitev omejenih količin bombaža in preje med zainteresirana podjetja.

Kakor smo že poročali, je direkcija za zunanjo trgovino pripravila načrt za ustanovitve centrale za nakup bombaža in bombažne preje, ki je šel za tem, da bi imela ta centrala izključno pravico uvajati bombaž in prejo iz inozemstva in bi uvoženo blago razdelila industrijskim podjetjem v vsej državi. Predvideno je bilo, da se ustanovi neke vrste podcentrala v Zagrebu. Kakor je znano, pa se je banska oblast v Zagrebu postavila na stališče, da pride v poštev samo ustanovitev dveh samostojnih central, od katerih bi bila ena v Beogradu, druga pa v Zagrebu za banovino Hrvatsko. Obe centrali pa bi ustnovili koordinacijski odbor, ki bi reševal skupna vprašanja. Drugačna rešitev bi pomenila kršitev kompetenc banovine Hrvatske.

Zaradi stališča banske oblasti v Zagrebu je načrt ustanovitve uvozne centrale za bombaž propadel. Ker pa je treba vprašanje razdelitve omejenih količin bombaža in preje, ki jih lahko uvozimo iz inozemstva, rešiti pravično, se je svet za zunanjo trgovino, v katerem je zastopana tudi banovina Hrvatska, odločil, da se uvede kontrola uvoza tako pri uvozu iz neklirinskih kakor tudi iz klirinskih držav.

Gospodarske vesti

— **Brezmesni dnevi.** Uredba o spremembah uredbe o štednji z živil, s katero se uvažajo 3 brezmesni dnevi, je objavljena v »Službenih novinah« od 4. t. m. in stopi v veljavo tretji dan po objavi, to je v nedeljo 7. t. m. Zato so sredi, četrtek in petek od prihodnjega tedna naprej brezmesni dnevi.

— **Ustanovitev Jugoslovensko-nemške gospodarske zbornice v Zagrebu.** Iz Zagreba poročajo, da se vršijo priprave za ustanovitev Jugoslovensko-nemške gospodarske zbornice za teritorij banovine Hrvatske. V zvezi s temi pripravi so se te dni mudili v Zagrebu predstavniki nemškega gospodarstva in nekaterih gospodarskih organizacij iz Berlina, ki so prišli v stike s merodajnimi činitelji banske oblasti in so imeli tudi več konferenc s predstavniki hrvatskega gospodarstva. Po informacijah iz Zagreba se ima ustanovitev Jugoslovensko-nemške gospodarske zbor-

v maju ni bil enoten. Produkcija železne rude je znašala v tem mesecu 65.545 ton (lani 60.515), produkcija bakrene rude pa je nazadovale na 65.012 ton (86.488) in produkcija svinčeno-cinkove rude na 72.015 ton (76.900). Produkcija boksita, ki je takoj po izbruhu vojne v Evropi zaradi otežkočnega pomorskega prevoza precej nazadovale, se je v zadnjih mesecih zopet dvignila in je znašala v maju 23.128 ton (lani 28.731). Nadalje je znašala v maju produkcija pirita 10.997 ton (11.913), produkcija kromove rude pa se je dvignila na 6411 ton (4369), produkcija antimonove rude na 1941 ton (1604) ter končno produkcija surovega magnezita na 3257 ton (3051). Produkcija nafte, ki se je lani nekoliko dvignila, je letos zopet manjša in je znašala v maju 90 ton (lani 103). Znatno pa je narasla produkcija zemeljskega plina, in sicer na 290.000 m³ (lani 112.000).

Topliniška statistika zaznamuje zopet povečanje glede produkcije surovega železa, ki je znašala v maju skoro 7000 ton (lani 5469). Omeniti je še produkcijo surovega bakra, ki je znašala 2709 ton (3545), produkcijo elektrolitičnega bakra v višini 1149 ton (1086), produkcijo svinca, ki je narasla na 2094 ton (903), produkcijo cinka v višini 526 ton (418) in produkcijo antimona v višini 110 ton (144).

nice s sedežem v Zagrebu izvršiti v najkrajšem času. Hrvatski gospodarstveniki pričakujejo od nove zbornice velikih koristi za hrvatsko gospodarstvo, ker bodo imeli preko te zbornice neposredno zvezo z nemškim gospodarstvom, medtem ko so se morali doslej za informacije in trgovinske zveze obračati na Jugoslovensko-nemško gospodarsko zbornico v Beogradu. Prvotno je obstojala namera, da se v Zagrebu ustanovi nekaka podružnica beogradske zbornice, vendar so se gospodarski krogi in merodajni činitelji v Zagrebu postavili na stališče, da se mora v Zagrebu ustanoviti samostojna zbornica za področje banovine Hrvatske.

— **Stanje Narodne banke.** Najnovejši izkaz Narodne banke od 30. junija zaznamuje povečanje obkta bankovcev za 248 na 12.210 milijonov din, medtem ko so se obveznosti na pokaz zmanjšale za 192 na 1862 milijonov. Zlata podlaga je narasla za 1,4 na 2243,6 milijona stabilizacijskih din v stvarni vrednosti 3589,9 milijona din. Devize izven podlage so narasle za 4,4 na 520,2 milijona din. Menična in lombardna posojila so se zmanjšala za 26 na 1901 milijon din, eskont bonov za narodno obrambo pa se je ponovno dvignil za 106 na 3787 milijonov. Glede na stvarno vrednost zlate podlage znaša kritje 25,50%.

— **Prometni davek na slad v pivovarstvu.** Zveza pivarske industrije kr. Jugoslavije je poslala davčnemu oddelku v finančnem ministrstvu vlogo, v kateri prosi, naj se spremeni način plačevanja skupnega davka na slad, ki se uporablja pri proizvodnji piva. Davčni oddelek finančnega ministrstva je to prošnjo proučil ter je sklenil, da ji ne more ugoditi. Z ozirom na o moralo pivovarne, ki same izdelujejo slad za pivo, plačati skupni davek po prometni vrednosti uporabljenega slad, ker plačajo one pivovarne, ki slad ne izdelujejo ali ga izdelujejo v nezadostni količini, skupni davek o priliki nabave slad.

Borze

5. julija:

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14,70 do 14,90. Grški boni so nekoliko popustili in so se v Beogradu trgovali po 37,75. V bolgarskih klirinskih čekih pa je bil v Beogradu promet po 90. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje navzgor po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri stalni tendenci trgovanja po 428 (v Beogradu je bil promet po 433). Zaključki so bili še v 6%, dalmatinskih agrarnih obveznicah po 72 (v Beogradu po 73,50—75, vendar se je pozneje nudil denar le po 72).

DEVIZE

Beograd, Oficijelni tečaj: London 168,58 do 171,75, New York 4425—4485, Curih 1004,90—1014,94. Tečaj na svobodnem trgu: London 208,50—211,70, New York 5480—5520, Curih 1241,85—1251,85.

Curih, London 16,8750, New York 441,50, Milan 22,40, Madrid 40, Berlin 177. Stockholm 105,50, Budimpešta, 79.

EFEKTI

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 428—433 (428), 4%, severne agrarne 49,5

Vojne ladje pred Aleksandrijo

Vojne ladje angleške in francoske mornarice pred pristaniščem v Aleksandriji

Hladilne pijače iz mleka in sadja

Hvaležni recepti za poletne dni

Mešanice iz mleka, sadja, sadnih sokov in drugih dodatkov dajejo za poletni čas nad vse okusne in hladilne pijače. Čim hladnejše jih dajete, tem boljše je njih okus. Preprosta ročna žvriklja in rajši širša nego višja posoda je vse orodje, ki ga potrebujete za njih pripravo. Tu nekoliko receptov:

Oprane in neosajene jagode daš v posodo, naliješ mleka nanje in pustiš čez noč. Mleko se bo zgostilo okrog sadja in tako ga ješ s sladkorjem ali brez njega, kakor ti je pač ljubše.

Tako zvano švedsko mleko pripraviš tako-le: Iz jagod najrazličnejše vrste, drobno sesekljanih breskev ali češeni sestaviš mešanico, ki naj oslajena nekaj časa stoji. V ohlajene kozarce daš potem dve žlici te mešanice, ki jo požvrikljaš s svežim

mlekom. Po potrebi dodaš še malo sladkorja v prašku.

Pol litra mleka stepeš z mešanimi sadnimi sokmi tako dolgo, da postane masa penasta. Nato jo natočiš takoj v kozarce, ki si jih ohladila z ledom.

Tri četrt litra mleka pretreseš s steklenico selterske vode in natočiš to pijačo takoj v ohlajene kozarce.

Krepilno pijačo, zlasti za bolnike, pripraviš tako-le: Celo jajce prežvrikljaš z neposnetim mlekom, citronovim sokom in kozarcem sadnega soka. Ko je vse dobro pomešano, dodaš mineralne vode in ponudiš njačo zelo hladno.

Oprane jagode, breskve in višnje osladiš, naliješ nanje steklenico jabolčnega mošta in postaviš na led. Pred rabo doliješ še eno do dve steklenici jabolčnega mošta in steklenico mineralne vode.

Uničena bogastva

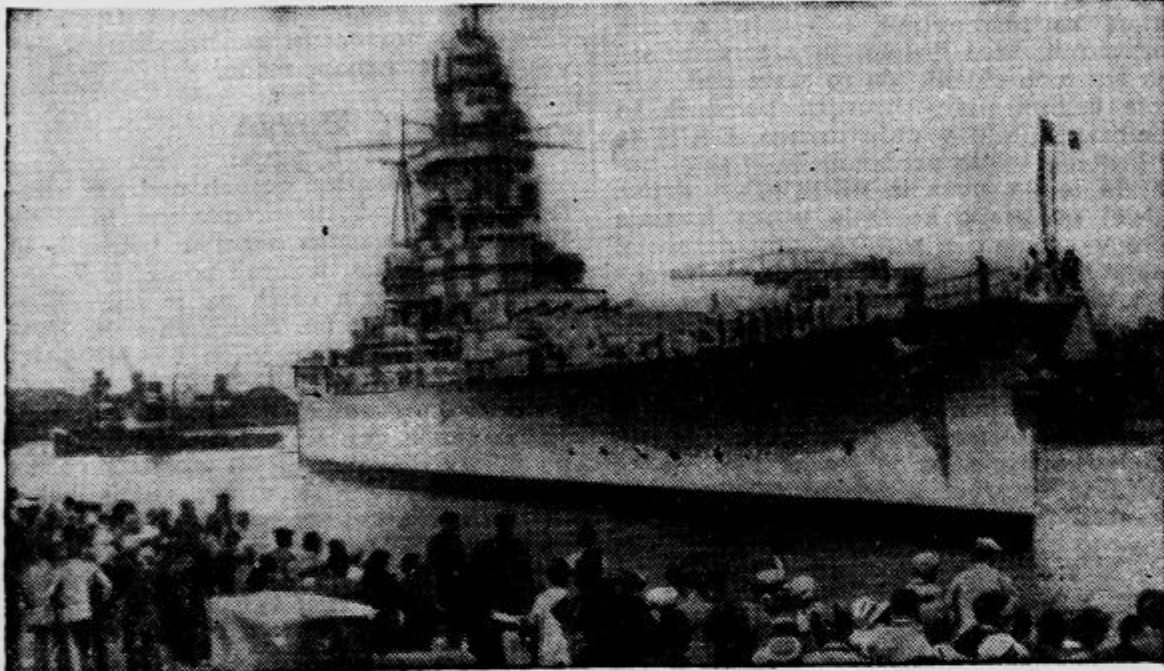
Med številnimi zločini, ki se dogajajo v našem znorelem času, naslednja dva nista med najbolj človeškimi: da bi preprečili novo krizo na brazilskem trgu kave, je odkupil brazilski urad za kavo po naročilu vlade od pridelovalcev 7 milijonov vreč kave in jih dal uničiti; argentinski poljedelski minister pa namerava 6 milijonov ton koroze porabiti kot kurivo namestu 3 milijonov ton premoga, ki bi ga morali v to državo uvoziti.

Lek zoper komarje

Ob lepih poletnih dneh ti bivanje in delo na prostem neredko zagrenjujejo komarji. Da se jih rešiš, si sestavi sledečo tinkturo:

55 g evkaliptovega olja pomešaš s 55 g olja citronove zeli, 20 g kvastamarovega ekstrakta in 5 kapeli karbolne kisline. To mešanico nosi v dobro zaprti in označeni steklenici s seboj. Na prostem si odrzni z njo roke in obraz. Nje duh odvrča komarje 6 do 7 ur. Tudi sivčvo (lavendlovo) in lovorjevo olje ti rabi na isti način.

Francoska oklopnica „Strasbourg“

sestrela ladja oklopnice »Dunkerque«, ki se je z drugimi vojnimi ladjami mudila v alžirski luki Oran ter je bila v bitki z angleški poškodovana, a se ji je kljub temu posrečilo pobegniti v francosko vojno pristanišče Toulon

MICHEL ZÉVACO:

156

Don Juan

ROMAN.

»Razpolagal sem z njo,« je mislil sam pri sebi, »in sklenil, da mora drevi ob enajstih kreniti na pot. Ali bo hotela?... Ali se je vobče vrnila v dvorec? Ne, ne, tako nepredvidna gotovo ni bila... a kje je potem?...«

»Vaša svetlost,« je rekel oskrbnik Jakob Aubriot, ko je zagledal Klotarja, »plemenita gospodična de Ulloa je v kapelici in vas pričakuje. Počastila me je z ukazom, da vam to sporočim.«

Klotar je prebledel. Prihajal je v Arronški dvorec z mislijo, da Leonore ne bo doma... Ona pa ga je že čakala!

Ko se je Beranžerka z Leonoro vrnila v svojo sobo, je našla tam Turquanda, ki se je premagal in ni pokazal namestnikovi hčerki nikake zavzetosti nad njenim prihodom. Pozdravil jo je kar najbolj vneto, a sam pri sebi je sklenil:

»Prenarediti moram napravo pri marmorni plošči.«

Ko sta mu dekletki pojasnili kako in kaj, je storil zlatar vse, kar mu je nalagalo gostoljubje, in še več. Zatrtil je Leonori, da bo njegovi hiši velika čast, če izvoli ostati v nji, dokler se ji bo zdelo potrebno ali prijetno, in vrhu tega še ponudil, da jo v zanesljivem spremstvu spravi iz Pariza v katero

koli mesto, kjer bo varna pred vsiljivostjo Juana Tenoria; kajti ime dona Juana je bilo edino, ki ga je Leonora izrekla.

Nato je ukazal gospe Medardi, naj pripravi najlepšo sobo v hiši.

Toda Leonora se je zahvalila za tolikšno prijaznost, češ da ne bo prenočila.

»Ullojske krvi sem,« je dejala, »in se bom znala ubraniti dona Juana. Ne maram, da bi ta človek mislil, da me je pripravil v strah. Arronški dvorec je kralj Franc I. podaril mojemu očetu. To je moj dom. Dokler me bodo okoliščine silile živeti v Parizu, bom stanovala v dvorcu vsem na oči, in moja trdna volja je, da se vrnem vanj, kakor hitro se zdani.«

»Če je tako,« je rekel Turquand, »tedaj vam bom hvaležen, ako se vrnete po isti poti, po kateri ste prišli, to je, po kletnem hodniku. Okrog hiše se klati nemara kak vohun, in za nju bi bilo nevarno, če bi oseba, ki je skrivnostno izginila iz kapelice Arronškega dvorca, mahoma stopila čez moj prag.«

Po teh besedah se je Turquand poslovil ter pustil dekletki sami.

Spogledali sta se in se nasmehnil.

»Življenje vam dolgujem,« je dejala Leonora.

»Presrečna sem, če je res tako,« je rekla Beranžerka.

Očarani druga od druge sta se zapletli v dolg razgovor, med tem ko je v parku Arronškega dvorca divjal boj med Loraydanovimi plačanci in Klotarjem Ponthuškim.

Nad 40.000

planetoidov

Mednarodna astronomska družba, ki ima svoj sedež v Berlinu, sporoča, da so lansko leto odkrili 237 novih malih planetov. Ti planetoidi krožijo v glavnem med Martom in Jupitrom. Največ so jih odkrili na Finskem, in sicer 86, sledi Nemčija s 63, Belgija z 21 in Francija s 17. Astronomija pozna že okrog 2000 planetoidov, toda po cenitvi ameriškega zvezdoslovca dr. Baadeja, predstavlja to le majhen del vseh planetoidov. Vseh skupaj jih bo nad 40.000.

Čas je denar

Ta ameriški rek se v vsakdanjem življenju onkraj velike luže jasneje odraža nego v naši stari Evropi, ki ima dovolj časa za razne norosti. Mesto San Francisco je po vsej priliki še poseben pristaš tega načela, kajti v vozove cestne železnice so tam postavili telefonske celice, ki dajejo potnikom možnost telefoniranja med vožnjo. Za te pogovore plačujejo posebno pristojbino, a ljudje iz San Franciscia imajo, kakor vse kaže, zelo malo časa, kajti naval na telefonske celice v vozovih je bil tolikšen, da so morali v te vozove postaviti še drugo telefonsko celico.

Petkrat cesarski rez

Te dni je v bolnišnici v Gradcu neka žena že peti črti rodila s pomočjo cesarskega reza. Mati in nje 4 kg težki deček sta bolnišnico zapustila zdrava. Redki primer ne govori samo o izredno zdravi materini naravi, temveč tudi o spretnosti današnje kirurgije.

Prizorišče bitke v Sredozemskem morju

Oran, kjer je prišlo do pomorske bitke med angleško in francosko vojno mornarico, leži nekako v sredini med Gibraltarjem in Alžirjem.

Če še ne veš, zdaš izveš:

da so Nemci med vojnim plenom v Franciji dobili popolno bojno opremo 54 divizij; da v Angliji prevladuje mišljenje, da bodo Nemci izvedli napad na Anglijo s pomočjo umetne megle. Pod njeno zaščito bodo skušali poslati preko Rokavskega prelivu 4000 ladij z vojaštvom, istočasno pa bodo napadli Anglijo iz zraka;

da je umrl v Berlinu nenadoma nemški general von Winterfeldt, ki je bil pred svetovno vojno nemški vojaški ataše v Parizu; da je ameriška vlada na predlog Nemčije odpoklicala svoje diplomatske predstavnike v Norveški, na Nizozemskem, v Belgiji in Luksemburgu;

da Mehika sprejema španske begunce iz časa državljanske vojne, ki so se mudili do nedavna v Franciji;

da sta se vojvoda Windsorski in njegova soproga nastanila ob peščini Cascaes pri Lizboni;

da ima Nemčija 4,5% prebivalstva, toda samo 0,5% površine na zemlji;

da je Nemčija v pogledu prebivalstva za Rusijo največja država na evropski celini;

da je argentinski državni prezident Ortis odstopil zaradi bolezni. Posle državnega poglavarja bo izvrševal začasno dosedanj podpredsednik Romano Cantilla;

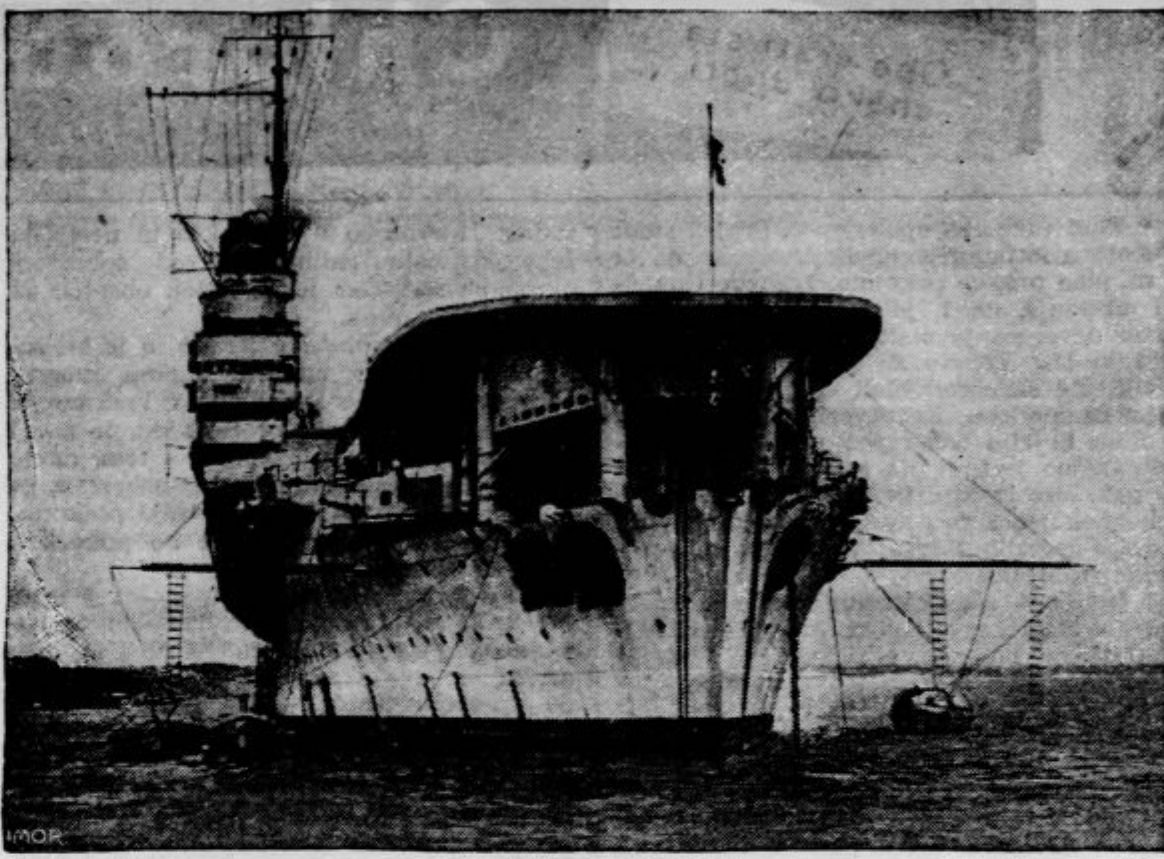
da je nemška vojaška misija zapustila Argentino;

da se je v Italiji pojavil načrt o gradnji nove transbalkanske železnice, ki bi vezala Rim s Carigradom preko Albanije in Florine na Grkem;

da je italijanski futurist akademik Marinetti hudo obolel ter ga zdravi profesor Bastianelli;

da se bo poljska vlada preselila iz Francije v Kanado. Svojo zlato zalogo je že dala prenesti v Ameriko.

Največja francoska matična ladja „Bearn“

Je bila po odredbi angleškega lorda admiralltete že pred dnevi zadržana v kanadski luki Halifax, da ne bi prišla v nepoklicane roke

Stradivarijeve gosli

Deset let je tekla pred italijanskimi sodišči ostra pravda za znamenite Stradivarijeve gosli. L. 1929 je neka Olga Kauffmannova v Rimu podedovala gosli po svojem možu. Šlo je nedvomno za pristno stradivarko iz l. 1709, ki je bila nekoč last španskega kralja Karla IV.

Kauffmannova je posodila gosli madžarskemu goslaču Jenu Lenerju. L. 1930 jih je zahtevala nazaj, a goslač jih ni dal, češ da mu jih je posodila za ves čas, dokler bo kot umetnik nastopal. Lastnica je pozvala sodišča na pomoč. Pravda je šla skozi vse instance. Lener je trdil, da mu je Kauffmannova gosli posodila predvsem zato, da bi se izognila plačilu zapuščinske davka. Sedaj je kasacijsko sodišče v Rimu odločilo, da mora Lener gosli vrniti lastnici.

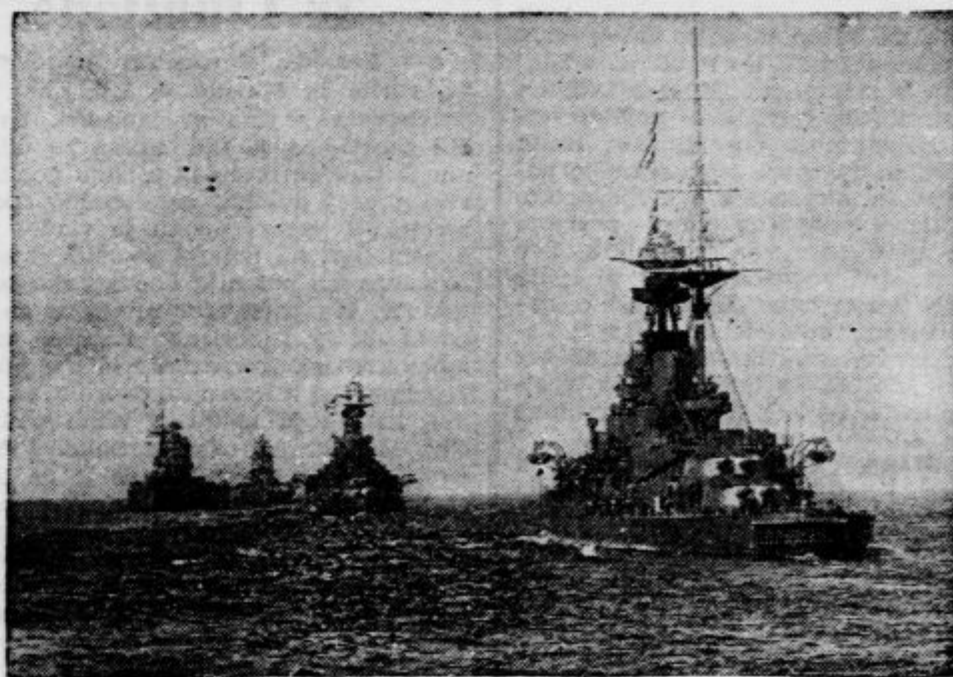
Stekleni vinogradi v Nemčiji

Na severnem pobočju Neuenahrskh gorice v Nemčiji so v tako zvanem »steklenem vinogradu« že v juniju pobrali prve zrele grozde. Ta vinograd so uredili l. 1938. in so ga začeli kuriti v januarju.

S temperaturo 25 do 40 stopinj in škropljenjem s toplo vodo so dosegli, da so se trte razvetele in dale sad dosti prej, nego se to dogaja na prostem tudi v toplih krajih. V istih gorinah bodo zgradili še dva rastlinjaka, ker je povpraševanje po tako zgodnjem grozdu seveda zelo veliko.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Angleška vojna mornarica

na vožnji po Sredozemskem morju

Jagode z Siegfriedove črte

V Posarju pridelujejo že desetletja mnogo jagod. Letos obsežnih nasadov zaradi evakuacije niso mogli oskrbovati, a vendar je rast uspešna nad vse pričakovanje dobro.

Posebne delovne skupine obirajo v teh dneh sončne sadeže, ki gredo delno v korist vojski, delno pa tudi drugih konsumentov. Računajo, da je samo v nasadih v Posarju dozorelo za 5000 ton jagod, a v vsem območju Siegfriedove črte cenijo pridelek na 8000 ton.

Nezgoda vojvode Windsorskega

Iz Madrida poroča »Lavoro Fascista«, da sta imela vojvoda in vojvodinja Windsorska v bližini portugalske meje skrivnostno avtomobilsko nezgodo. Ko je vozil njiju avto čez reko Duero, se mu je zadnja os zlomila in vozilo se je preukucnilo. Vojvodinja bi bila kmalu padla v reko, da je ni v zadnjem trenutku vojvoda zadržal. Španska policija je uvedla preiskavo, ker menijo, da gre za delo zločinske roke.

A NEKDOTA

Bernard Shaw, veliki zasmehovalec, je moral te dni prenesti povabilo k neki družabni prireditvi. Njegova mlada sosedka, s katero se je živahno razgovarjal, ga je med drugim vprašala: »Ali ni res, spoštovani mojster, da se danes sijajno zabavate?«

»Seveda,« je odgovoril Shaw, »to je pa tudi edina možnost, da se ne bi dolgočasil do smrti.«

VSAK DAN ENA

Profesor (svoji ženi): »Kam neki sem položil znamko?«

Žena: »Prej si jo imel na jeziku, poglej, če je nisi morda pojedel.«

(Berlinske Titende)

žastih stopnicah, po rovu in spet navzgor v grobnico, vode Beranžerko in Leonoro za seboj.

Mehanizem marmorne plošče se je sprožil. Leonora in Beranžerka sta se še enkrat nežno objeli ter obljubili druga drugi skorajšnje svidenje...

Prav ta mah so Leonori obstale oči na napisu, ki je bil vklesan v kamenito rakev, in ime »Ponthus« je zbudilo njeno pozornost. Srce ji je jelo burno razbijati. Zgrabila je svečnik, ki ga je držal Turquand, ter počasi, besedo za besedo prečitala napis:

»Dne 30. decembra leta 1518. sem jaz, Filip Ponthuški, tukaj pokopal ostanke Agneze de Senne-cour, umrle zaradi prevare kralja Franca.«

»Filip Ponthuški!« je drhtel zamrmrala Leonora. Nehote se je obrnila k Turquandu:

»Kaj ste poznali tega gospoda Pnthuškega?«

Turquand je zmajal z glavo.

»Ali poznate vsaj zgodbo žene, ki tu počiva?«

Turquand je vnovič odkimal. Toda rekel je:

»Zgodba je vsa povedana v napisu. Berite: »umrle zaradi prevare kralja Franca. Ali je treba vedeti še več?«

»Prav imate,« je dejala Leonora. »Ženska časih umre zaradi prevare. Jaz to vem!«

In Christina slika ji je vstala pred dušo...

Čez nekaj trenutkov je bila v kapelici Arronškega dvorca. Turquand je zaprl marmorno ploščo Leonora se je vpraševala, ali ni bilo vse zgolj sen...

SPORT

Kajakaški maraton na Ljubljani

Ljubljanski Kajak klub mora v tem jutrišnjem tekmovalstvu za drž. prvenstvo nastopiti v zelo okrajani postavi

Četrto kajakaško prvenstvo Jugoslavije na dolgi progi, lahko bi ga imenovali kajakaški maraton, ker zahteva dolžina proge izredno vzdržnost tekmovalca, bo letos prvič na Ljubljani s startom ob 13. pod železniškim mostom pri Preserju in ciljem približno ob 14. v ljubljanskem kopališču. Bo to borba tekmovalnih enot, ki v dvojki, nekako merilo med Zagrebom in Ljubljano, kajti v vseh dosedanjih prvenstvih se je izkazala premoč članov Kajak kluba Ljubljane, zlasti v dvojkah, dočim so bili zadnji dve leti zmagovalci v enojkah Zagrebčani.

Prvo tekmovalstvo na dolgi progi je bilo l. 1936. na Bohinjskem jezeru, kjer so bili zmagovalci člani K. K. Lj. v enojki Dajčman, drugi je bil Malahovsky, dočim sta v dvojki zmagala Lj. Gabršček in Savnik, ki sta zastopala tudi državne barve na berlinski olimpiadi, drugo mesto pa sta zavela Cerar in Štrikberger. Naslednje leto takega tekmovalstva ni bilo, l. 1938. pa je bilo potem na Blejskem jezeru, kjer je zmagal v enojki Zagrebčan Vincenc, v

dvojki pa inž. Gabršček skupno z Malahovskim. Tudi lani so to prvenstvo zopet izvedli na Blejskem jezeru v znamenju hude borbe med Zagrebom in Ljubljano, kajti na vidiku je bila olimpiada. Tudi v tej borbi si Slovenci niso dali vzeti primata v dvojki in je bil zmagovalci inž. Gabršček z Močnikom, dočim se je moral za dovoljiti Malahovsky po ogorčen in napeti borbi z drugim mestom.

Kako bo letos? Kapetan K. K. Lj. Cerar Rajko letos pri izbiri tekmovalcev ni imel lahkega dela. Tudi v sportu se poznajo mednarodni zapletaji in to je moral upoštevati tudi kapetan Cerar, ki je v prijavih za državno prvenstvo moral izpustiti odlične tekmovalce Močnika, Štrikbergerja, Savnika in še nekaj drugih ter prijaviti v enojki samo talentiranega Drovenika, v dvojki pa stara rutinirana tekmovalca inž. Gabrščka in Malahovskega. Ali bo tej trojici uspelo za barve K. K. Ljubljane osvojiti ponosni naslov prvaka, bo sportno občinstvo videlo jutri popoldne na Ljubljani.

Še napovedi za jutri

Borba kolesarjev bo srdita!

Na poduškici dirki ZSK Hermesa bodo startali številni znani dirkači

Kakor nas obvešča prireditelj jutrišnjih krožnih dirk v Zg. Šiški ZSK Hermes, je skoraj zagotovo sodelovanje dirkača Peterneja in Zagrebčana M. Poldugača. Prispele so še prijave mariborskega »Marathon«, ki je prijavil tri prvorazredne tekmovalce, in sicer najboljšega Mariborčana za dolge proge K. Sodca, Iv. Sojca in Ivana Štingla kakor tudi dva juniorja, A. Horvata in Ant. Svenška. Iz teh prijav se lahko sklepa, da ne bo izostala niti »Edelweissovca« brata Rozmana ter še drugi dirkači raznih klubov. Borba dirkačev, posebno prvorazrednih, bo po vsem tem zares ogorčena!

Juniorsko prvenstvo

Ljubljane v tenisu

Danes in jutri v nedeljo bo na igriščih Ilirije pod Cekinovim gradom prvenstvo juniorjev in juniork. Med juniorji bodo nastopili tudi novinci, ki so v tej sezoni že zelo napredovali in obetajo marsikatero presenečenje.

Nastopila bosta tudi Milavec in Luckmann, ki sta letos v odlični formi in bo morebitno srečanje med njima zelo zanimivo. Tudi ostali igralci, med katerimi so najboljši Perles, Urbanc in Bogataj, obetajo lepo igro.

Obenem bo izvedeno tudi prvenstvo juniork, tako da bo ta prireditev zelo zanimiva, zlasti pa v nedeljo popoldne, ko bodo na sporedu finalne igre.

Vabimo vse prijatelje tenisa, da si ogledajo to prireditev. Vstop prost!

Juniorski atletski miting v Celju

SK Celje priredi jutri ob 9. na Glaziji juniorski atletski miting, ki se ga bodo udeležili tudi tekmovalci iz Maribora in drugih krajev. Za Celjane bo to tudi izbirni miting za določitev tekmovalcev za dvojbo z juniorji Ilirije, ki bo v nedeljo 14. t. m. v Ljubljani.

Punčec v Murski Soboti

Teniška sekcija SK Mure v Murski Soboti je organizirala zadnjo nedeljo zanimivo prireditev, na kateri sta sodelovala tudi naš najboljši mušketir Franjo Punčec in njegov klubski tovariš Štok, najboljši hrvaški junior. Neprestano deževje je sicer nekoliko nagajalo prireditvi, vendar pa se je na stadionu zbralo lepo število gledalcev, ki so z zanimanjem sledili lepim udarcem naših teniških mojstrov.

V prvi tekmi je nastopil soboški junior Ervin Kerčmar proti Štoku. Mladi Sobčanec je zaigral odlično in je bil svojemu nasprotniku ves čas enakovreden. Šele po stanju 4:4 se je posrečilo Štoku odločiti borbo s 6:4 v svojo korist. V lepi borbi je nato Punčec porazil Sobočana Kardoša s 6:1. Sledil je double Punčec-Legenšajn proti Štoku-Janez Nemec, v katerem se je razvila zanimiva borba in ki jo je Punčec z veliko poštvalnostjo odločil v korist prvega para s 6:3, 6:4. V zanimivi borbi Punčeca proti Štoku smo videli vse fineste te krasne sportne panoge. Punčec je s svojo rutino zmagal z 6:2 in 6:0. Na splošno željo je nato Punčec nastopil še proti mlademu Kerčmarju in zmagal s 6:0. Prireditev je bila res lepa in je nudila gledalcem pravi sportni užitek, ki smo ga v provinci le redko dočeli.

V nekaj vrstah

V Trbovljah igrajo vsako nedeljo

Preteklo nedeljo je imel domači Amater spet nogometnega partnerja od drugod, in sicer moštvo SK Jugoslavije iz Celja. Ta igra je potekala v veliki premoči domači-

nov, ki so zmagali slednjič z nič manj kakor 9:0.

To nedeljo bo Amater na svojem igrišču sprejel dobro enajstoročnik SK Jadrana iz Ljubljane. To moštvo je Trbovelčanom že znano po svoji odlični igri in je zato zanimanje za njegov nastop prav veliko. Tekma se bo začela ob 17., prej pa bo še predtekma.

Selitve igralcev...

V zadnjem »Službenem« vestniku SNZ citamo med sklepi tehničnega odbora o novih verifikacijah igralcev za razne klube, med katerimi so zdaj s pravico nastopa dne 10. t. m. verificirani tudi naslednji bolj znani igralci SK Ljubljane: Grntal Josip za SK Kranj, ter Pišek Janez, Hassl Viktor in Repotočnik Avgust (vulgo »Pup«) za SK Mars. O teh osebnih spremembah v prvorazrednih klubih smo že pisali na tem mestu, zdaj pa so te verifikacije tudi že dokončno izvedene...

Nedeljska kolesarska dirka za prvenstvo banovine Hrvatske je imela te dni neprijeten zaključek. Ko so bili že ugotovljeni rezultati in razdeljene nagrade, je bilo naknadno vloženih nekaj protestov, in sicer glede juniorjev, češ da so si progo nekoliko skrajšali, glede seniorjev pa, češ da so se mnogi med vožnjo poslužili tuje pomoči. Krivdo je bilo mogoče dokazati samo vozaču Penčevu, ki je bil naknadno diskvalificiran, kar pa je bilo usodno za vso ekipo njegovega kluba Sokola, ki je moral prvo mesto in krasen pokal bana dr. Šubišića odstopiti Olimpi.

Iz Zagrebških listov posnemamo, da hoče moštvo Zagrebškega plavalnega kluba v ponedeljek po že objavljenem razporedu odditi na Sušak, kjer bi moral biti v sredo prvi ligaški plavalni dvojbo med njim in Viktorijo, v soboto pa potem v Splitu med ZPK in Jadrinom. Kakor pišejo, ni izključeno, da bo tudi to srečanje zaradi izrednih razmer odgojeno, predvsem zaradi tega, ker na Sušaku plavalnišče sploh še ni pripravljeno, deloma pa tudi zaradi tega, ker so vsi igralci — kolikor jih sploh ni odsotnih — zelo slabo pripravljeni za tako važne nastope.

Kakor za vstop v srbsko nogometno ligo bodo imeli celo vrsto kvalifikacijskih tekem tudi za vstop v hrvaško ligo, in sicer prvaki vseh štirih podsavezov iz Osijeka, Zagreba, Splita in Sušaka. Končni zmagovalci vseh teh tekem pa še ne bo dobili pravice sodelovanja v ligaških tekmah, temveč bo moral odigrati še dve posebni kvalifikacijski tekmi s predzadnjim klubom lanske lige, to je s Slavijo iz Varaždina. Deveti klub hrvaške lige bo, kakor znano subotička Bačka, ki ji iz posebnih razlogov sploh ni bilo treba prebrsti nobene posebne ovire, za izredno pozicijo, ki ji je bila priznana. Kvalifikacijske tekme med podsaveznimi prvaki v HNS se bodo začele 14. t. m. in bodo trajale do vključno 18. avgusta t. l., s katerim dnem se bodo tudi že začele ligaške tekme same.

V tekmah za teniško prvenstvo Italije je zmagal 19 letni Del Bello, ki je v finalu porazil Romanonija v štirih setih 7:9, 5:7, 6:4, 6:3. Vrstni red najboljših igralcev je po letošnjem prvenstvu naslednji: 1. Del Bello, 2. Romanoni, 3. Cucelli in 4. Rado. V ženskem singlu je zmagala Tonollijeva, v moških parih pa sta bila zmagovalca Cucelli in Del Bello. Ostali dve prvenstvi v ženskih in mešanih parih sta osvojila Tonolli-Gaviraghi odn. Tonolli-Romanoni.

Nov svetovni rekord v skoku ob palci je dosegel ameriški atlet Cornelius Warmerdam, ki je na tekmovališču v Kaliforniji dosegel znakmo 4.60 m in tako prekosil svoj lastni rekord iz aprila t. l. za 3 cm.

Sportni praznik

na Jesenicah

Kakor vsako leto bo tudi letos aglini jeseniški klub SK Bratstvo priredil v soboto 20. in v nedeljo 21. t. m. svoj vsakoletni sportni dan z nastopom vseh svojih odsekov, ki bo združen z gostovanjem številnih sportnikov iz vse države. To bo spet velika revija ogromnega sportnega napredka na Jesenicah. Klub naproša vsa sorodna društva, naj v teh dveh dneh po možnosti ne prirejajo svojih prireditev ali izletov, temveč raje s svojo udeležbo pomagajo dvigniti pomen tega sportnega praznika na Jesenicah.

Podroben spored in vabila bo SK Bratstvo razposlalo v teku prihodnjega tedna!

SK Ljubljana. Vsi igralci, ki potujejo v nedeljo v Maribor, naj bodo ob 7.30 na kolodvoru. Postavi obeh moštev sta razvidni v omari pri Sport-Kmetu. Načelnik. ZSK Hermes (nogometna sekcija). V nedeljo igramo prijateljsko tekmo v Kranju. Vsi, ki so določeni za to tekmo, naj pravočasno dvignejo kompletno opremo. Postava moštva je razvidna iz objavne deske na igrišču, kjer so tudi vsa podrobnejša navodila. Načelnik.

Rabljen

90—100 m² kurilne površine, 8—10 atm. pritiska

se kupi takoj

Biti mora v brezhibnem stanju. Ponudbe pod »Kotel« na oglasni oddelek »Jutra«.

SOKOL

Jubilejni nastop Sokola Zg. Šiška. Brate in sestre, naraščaj in deco, ki nameravajo nastopiti skupno z našimi telovadci in telovadkami, pozivamo, da se udeležijo dopoldanske skušnje, ki se začne ob 9. uri. Kdor ne bo dopoldne pri skušnji, ne bo mogel popoldne nastopiti. — Ker se prično popoldne kolesarske tekme Hermesa ob 14. in nimamo obvestila, kdaj se bodo končale, prosimo občinstvo, da vseeno pravočasno pride na telovadišče, da ne bo nastopa treba začeti z zamudo. Na svidenje v nedeljo v Zg. Šiški!

Iz življenja na deželi Iz Trbovelj

t— Kaj je s pokojinimi za julij. Tako se izprašujejo te dni trboveljski upokojenci, ki še do danes niso prejemali juljskih nakaznic. Medtem ko je zadnje mesce poštna uprava v redu dostavljala in izplačevala mesečne pokojninske prejemke, se za julij nakazilo zavlačuje iz dneva v dan z opombo, da nakaznic še ni! Gmotno stanje upokojencev je tako že dovolj bedno. Finančno ravnanjstvo se naproša, da poskrbi za čimprejšnjo dostavo trboveljskih pokojninskih prejemkov.

t— Prodajalce in pridelovalce krmil obveščamo, da vojaška oblastav dravske banovine kupujejo in plačujejo po najvišjih dnevnih cenah vse razpoložljive količine sena, slame, ovsa in koruze. Dolžnost vsakega poednca je, da omenjeno blago ponudi in proda prvenstveno za vojne potrebe dravske divizije in šele potem zadosti naročilom ostalih interesentov. Ponudbe za razpoložljive vagonске pošiljke stimsjega sena ali slame je staviti najbližji garniziji ali pa neposredno poveljstvu dravske divizijske oblasti (intendanturi) v Ljubljani. Blago je plačljivo na licu mesta po prejemu in po cenah, ki niso nikakor nižje od cen, ki jih plačujejo privatniki.

Iz Ptuj

t— Zvočni kino bo predvajal danes ob pol 21. in jutri ob pol 19. in pol 21. film »Gospodar Sahare« o borbah Francozov za Saharsko puščavo. Kot dodatek tudi Foxov tednik. (—)

Z Jesenic

t— Zvočni kino Radio bo predvajal v soboto in nedeljo ob pol 9. zvečer, (v nedeljo tudi ob 3. popoldne) velefilm »Beli tiger«. Med dodatki film o angleških ribičih, risana šala Popaj in zvočni tednik. Sledi »Ostriženi jež«. (—)

Iz Litije

t— Praznik slovanških blagovestnikov. Na večer pred sv. Cirilom in Metodoma, zaščitnikoma naše šolske Družbe sv. Cirila in Metoda, je prižigala naša podružnica CMD tradicionalni kres na hričku Frtici, ki se dviga nad Litijo. Potreben les so nam pokomile narodne trvdke, vse aranžma pri kresu pa so prevzeli aglini litijski skavtje iz stega kralja Matjaža. Pri kresu se je zbralo številno narodno občinstvo. Vedro razpoloženje je vladalo ves čas ob kresu, saj nas je razveseljevala z igranjem na klavirsko harmoniko gđ. Mira Pleničarjeva, sokolska mladina pa je prepevala domorodne pesmi. Ves večer je bil prisrčna manifestacija slovanškega čustvovanja. Mnogo je prehitro razglašala nevihta z dežjem. Še prej pa je naša vrla mladina intonirala »Hej Slovanci. Pridružila se jim je vsa ostala množica. — Litija je prižigala ta večer kres tudi na prostoru Prosvetnega doma ob Savi. Hribovske vasi, postavljene na obronke litijske kotline, so imele gotovo lep pogled na trg pod seboj, kjer sta žarela dva kresa in so se v zraku blestetale rakete s Frtice in prosvetnega telovadišča.

R A D I O

Sobota, 6. julija

Ljubljana, 7. Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 7.15: Veseli zvoki (plošče). — 12: Plošče. — 12.30: Poročila. — 13: Otroška ura: Čarobne goslice (članice Nar. gled.). — 13.30: Plošče. — 14: Poročila. — 17: Pregled sporeda. — 18: Radijski orkester igra za odh. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura. — 19.40: Objave. — 20: Poročila o zunanji politiki (g. Fr. Tersegav). — 20.30: Vesele in žalostne iz življenja Jaka Smolake. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna igra Radijski orkester.

Beograd 19.40: Pester spored. — 22: Veliki orkester. — 22.50: Plošče za ples. — Zagreb 17.15: Petje in kvartet mandolin. — 20: Verdijeva opera »Aida« — Sofija 19: Kvartet mandolin. — 20: Orkester. — 20.40: Plošče. — 22: Narodna glasba. — Praga 20.10: Češka glasba. — 21: Iz oratorija »Jan Hus«. — 22.25: Plošče. — 22.30: Pester spored. — Berlin 19.15: Orkester in solisti. — 21.15: Laska glasba. — 23.10: Nočni koncert — Rim 19: Simfonična glasba. — 20.30: Operni odlomki. — 21: Pester glasbeni spored.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Dn 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dn 3.— za štiro ali dajanje naslovov plačajo eni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dn 12.—. Dopolni in ščitve se zaračunajo po Dn 2.— za vsako besedo, Dn 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dn 5.— za štiro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dn 20.—. Val ostali oglasi se zaračunajo po Dn 1.— za besedo, Dn 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dn 5.— za štiro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dn 17.—.

Kam pa, kam?

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Pri Putrich

Danes in jutri ples. Vsi vabjeni. 17025-13

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Mizarskega

pomočnika za stavbeno in pohištveno delo sprejem takoj. Kuhar Rudolf ml., str. miz., Mokronog. 16975-1

Frizerko

sprejem takoj ali z 20. VII. Plača din 500 in vsa okriba. — Zerjav, Kranj. 16973-1

Blagajničar

verziran tudi v pisarniških delih, s prakso, sprejme veletrgovina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Verziran«. 16973-1

Kuharico

zmožno in samostojno išče za takoj kolodvorska restavracija. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalno in dobro mesto«. 16981-1

Prodaj

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Razstava prepro

Banovinska italijanska prepro iz Sarajeva razstavlja svoje preproge in perzije v Mariboru v dvorani hotela »Zamorca«. Razstava bo odprta od 3. julija do vključno 20. julija t. l. Prevzemlje se tudi naročila na dolgoročno odplačila. Razstava bo odprta tudi ob nedeljah ves dan. 16422-6

Furnir

orehovi in hrastovi prodajam po ugodni ceni. Naslov v vseh poslovi. Jutra. 16950-6

Trgovska izložba

in vrata z rolojema se ceno prodaj. — Bogataj, Kongresni trg 19. 17007-6

Auto, moto

Sportni avto DKW dvosedalni, krasen in Steyr avto, za vsako ceno naprodaj. Stroja delavnica Sv. Petra cesta 85. 16963-10

Gasilci, pozor!

Intakten odprt avto za hitri prevoz moštva ali predelavo, poceni naprodaj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gasilci«. 17031-10

Kolesa

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Damsko in moško kolo

najfinjša italijanska znamka, popolnoma nova, za vsako ceno naprodaj. Polzeve se: Gostilina Sv. Petra c. 85. 16962-11

Po toči zvoniti,

ali po nakupu se kesati, je prepoznati Kolesa prvovrstnih znamk nudi po reklamnih cenah trgovina Podobnik Franc. Rudnik, Ljubljana (po leg gas doma). Odprto ob nedeljah od 12. 17009-11

Posest

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Vilo na Bledu

enodružniško kupim. Ponudbe z vsemi podatki na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina«. 16917-20

Novo hišo

v obliki vile na zelo lepem kraju letovišča, 10 minut oddaljenega javnega kopališča in 10 minut oddaljenosti od postaje Krize-Golnik, prodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 16915-20

Opozorilo!
Naročnike malih oglasov opozarjamo, da naroče po možnosti danes male oglase vsaj do 5. ure popoldne, ker za poznejše oddane oglase ne moremo garantirati, da bodo objavljeni v nedeljski številki.
Oglasni oddelek »JUTRA«.

Krojarskega

pomočnika za damsko in moško delo sprejem takoj v stalno službo. Skobernar, Trbovlje I. 16983-1

Vajenci (ke)

Trgovska vajenka z 1 in pol leta učne dobe želi spremeniti mesto. Ponudbe na podružnico Jutra v Ptuj pod »Zanesljiva«. 16980-44

Kupim

Briljantne uhane in prstane kupim. Prekupčevalci izključeni. Ponudbe pod »Briljant« na ogl. odd. Jutra. 16997-7

Francoske

ilustracije Venus, Paris, Magazine, Mon Paris, Pour lire a deux, Sex Appeal itd. stare, kupujem vsako množično. Ponudbe: Mizerit, Ljubljana, Dvorčakova 8. 17020-7

Stanovanje

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Komfortno

dvosobno stanovanje, središče mesta, solnčno, s kabineto in vsemi priključitvami, oddam s 1. avgustom, Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Komfortno stanovanje«. 17043-21

Žične

posteljne mreže in železno pohištvo Vam nudi najceneje STRGULEC PAVEL, Gosposvetska 13, Ljubljana

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

Danes, dne 6. julija zvečer

na raznu pečeni prašički, jagnječki, perutnina vse zalito z dobro kapljico v novi gostilni »KRAMAR«, na Krakovskem nasipu 18

Lokali

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Gostilno

prometnejšo, večji podelski kraj, vzajem v najem. Plačam leto naprej! Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobrodočja«. 17004-19

Stanovanja

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dvosobno

stanovanje komfortno v novi hiši ali vili isčem takoj ali z 1. avgustom. Ponudbe pod »Dve osebi« na ogl. odd. Jutra. 16948-21a

Sobe isče

Beseda 50 par, davek 3 din, ter 3 din za štiro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek 13.

Lepo sobo

s kabineto ali brez, poseben vhod, v strganem centru Ljubljane, isčem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pisarni«. 17028-23a

Sobo odda

Beseda 1 din, davek 3 din, za štiro ali dajanje naslovov 5 din. Najmanjši znesek 17 din.

Dve sobi meblovani

s posebnim vhom in souporabo kopalnice oddam po nizki ceni, tudi samo za čas počitnic. — Strossmayerjeva 4/7 desno Nasproti Poljanske gimnazije. 16986-23

Opremljeno sobo

lepo, zračno, oddam takoj stalnemu gospodu v bližini Zvezde. Naslov v vseh poslovi. Jutra. 17024-23

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri Preskerju, Sv. PETRA C. 14.

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

Rabljen

Našo drago mamico bomo spemili na njeni zadnji poti v nedeljo ob 3. pop. iz rojstne hiše, Zapuže št. 9 (17), na pokopališče v Dravljah. LJUBLJANA, dne 5. jul